

Pekka Ervast

Min väg till
sanningens källa

MIN VÄG TILL SANNINGENS KÄLLA

FÖREDRAG AV PEKKA ERVAST

(1929)

HELSINGFORS 1973/9

I.

Teosofi

Jag har åtagit mig att i några korta föredrag svara på frågan: Vad är Rosen-Korsets livsuppfattning?

Rosen-Korset är ett sanningssökarenassamfund. Frågan om Rosen-Korsets livsuppfattning är därför frågan om den sanning, som Rosen-Korset sökt och möjligen funnit. På frågan, vilken är den sanning, som Rosen-Korset funnit, kan man svara på tvenne sätt - på ett opersonligt, teoretiskt sätt genom att efter bästa förmåga beskriva den sanning eller livsuppfattning, som Rosen-Korset kommit till - eller på ett personligt sätt genom att beskriva någon sanningssökares letande och vad han funnit. Jag väljer nu med eder tillåtelse detta senare sätt, det personliga, som i mitt tycke på ett omedelbarare och mera levande sätt återger den av Rosen-Korset sökta och funna sanningen eller livsuppfattningen. Vi undviker åtminstone överdrivet teoriserande, då vi endast berör sådant, som en sanningssökare genomgått, då vi talar om vad han funnit. Att nämnda sanningssökare är den, som nu har ordet är rätt naturligt, han kan ju bäst, mest detaljerat och sanningsenligt beskriva sina skiftande erfarenheter som sökare.

Till först vill jag nu omtala en tilldragelse, som hände, då jag var en liten nio- à tioårs gosse, något liknande har säkert förekommit i mångens liv. Händelsen var i sig själv obetydlig, men kvarlämnade hos mig ett mäktigt intryck, efteråt har jag många gånger kommit ihåg den och tänkt på den.

Jag gick som sagt på mitt tionde år, då en lekkamrat, som var fyra år äldre och sålunda i den ålder, då den religiösa känslan vaknar, en söndag sade till mig: "Följ mig till ett frikyrkligt möte". Jag förvånades en smula, men motsatte mig ej utan svarade samtyckande. Och så var vi vid ett möte, som hölls i Helsingfors i Allianshuset. Där var mycket folk och kanske också flere talare, jag minns det ej mer så noga, men till sist uppträdde en herre, som helt säkert taladeganska vackert och effektivt, fastän jag var för liten att kunna fästa uppmärksamhet vid innebörden av hans ord. Av hela tilldragelsen stannade i mitt minne endast följande händelser. Då talaren slutat sin predikan, följde ett nytt skede i programmet. Människorna steg upp på estraden och begynte den ena efter den andra bedja eller bekänna något. Predikanten började nu vandra

omkring i salen. Han var en mager man, ganska lång men med helt vänliga ögon, och han kom slutligen även till oss, min kamrat och mig. Han såg mycket långt på mig och sade: "Vill också den här lilla gossen komma till Jesus?"

Jag formligen skälvde i mitt inre, om det så kom sig av skrämsel eller något annat, det vet jag ej, men då jag betraktade mannen, gjorde han på mig, barnet, ett obeskrivligt sällsamt intryck. Mig tycktes att hela denna religion, all den andakt, allt detta bedjande var gränslöst motbjudande, osmakligt, äckligt. Jag kände mig illamående i mitt inre, och hans ord: "Vill du komma till Jesus?" verkade på mig så förbluffande, att jag, efter ett ögonblick ha stirrat på honom, svarade kort: "Nej." "Ej?" frågade han med uppenbar häpenhet, "vill du ej komma till Jesus?" - "Nej" svarade jag. Nu var jag förskräckt, och jag kände med hela min själs kraft, att på det sättet ville jag ej bedja, ej bekänna någonting, att jag aldrig på ett sådant sätt ville gå till Jesus.

Den välmenande predikanten avlägsnade sig sedan antagligen både sorgsen och besviken. Men jag sade åt min kamrat: "Låt oss gå hem", och han följde mig genast.

Tilldragelsen varade ej längre än så, men alltid, då den återkom i mitt minne, tänkte jag, att det vore ohyggligt, om jag vore tvungen att bliva "sådan". Vad nu en "sådan" egentligen var, kunde jag knappast klargöra för mig själv.

Min moder, som var död, hade lärt mig, redan då jag var helt liten, att det gudomliga livet fanns i naturen, och att Gud fanns i allt, som var rätt och vackert. "Kan du se hur vackert allt är", sade hon till mig, då vi tillsammans strövade omkring i skog och på äng. "Gud har skapat dessa sköna blommor. Och se på skogen och himmelen!" Min mors undervisning hade gjort mig till någon slags panteist, och hon hade inpräntat i mitt sinne, att jag måste vara snäll och god - aldrig grym, stygg eller olydlig. Då tyckte Gud om mig, sade hon. Ingenting ont eller elakt tyckte Gud om. Genom sagor och exempel beskrev hon för mig vad mildhet och godhet var, och jag förstod hennes lärdomar med ett barns klara uppfattning i dylika saker. Då vi efter mors död hade en sköterska, som i religiöst nit ville, att vi barn om söndagarna skulle sitta stilla och andäktigt åhöra läsandet av de hemskaste postillor, blev jag upprorisk i mitt sinne och tänkte, att det ej kunde vara möjligt, att Gud skulle vara så grym och stygg. Vad betyder det väl, att vi sitter raka som ljus och åhör en predikan, som vi ej alls begriper. Detta påminde mig om gudstjänsten i Allianshuset, och jag förundrades över att toende människor kunde vara så motbjudande.

Naturligtvis kunde jag aldrig bliva sentimental i religiös bemärkelse. Jag kände mig aldrig dragen till en religiös andakt, som visar sig i långa böner,

ett dystert utseende och avsägelse från lek, skratt och glädje. Ändock tvivlade jag ej på de religiösa lärorna, utan tänkte under hela min skoltid, att allt stod så till, som läraren förklarade. Berättelserna om skapelsen, mänsklighetens fall och återlösningen genom Jesus Kristus gick så att säga in genom det ena örat och ut genom det andra, och verkade som sådana på intet sätt uppskandande. Jag "trodde" nog på dem, man påstod ju, att de var sanna, men jag tänkte ej vidare på dem.

Först senare, som yngling, då jag själv började tänka, klarnade det för mig Ull min stora förvåning, att en sådan religion, en sådan världsförklaring, som man lär i skolan, med fullt fog kunde betvivlas. Under min tidigare skoltid, då äldre människor frågade mig, vad jag skulle "bli" i livet, hade jag alltid bekymmerslöst svarat "författare", men sedan som yngling kunde jag ej mera ge ett lika raskt och glatt svar, ty jag tänkte i mitt stilla sinne sålunda: "Vad är det väl att vara författare, att skriva sagor och berättelser och kanske också vers? Vad vill det egentligen säga? Har mitt liv då haft någon betydelse? Måne ej livet hade en högre uppgift, som jag såsom människa skulle försöka att fylla?"

Jag sökte svar på dessa frågor hos den världsåskådning, som delgivits mig, och den svarade: "Du lever därför, att du efter döden skall erhålla antingen ett evigt liv eller en evig förtappelse. Men för att du skall erhålla ett evigt liv, måste du tro på Guds nåd genom frälsaren.

Mitt förstånd opponerade sig mot detta. Hur skulle jag såsom mänsklig varelse vara skapad för att möjligen råka i fördömelse? Skulle jag ha tillkommit för att efter min död evigt pinas? Skulle jag verkligen vara skapad för något sådant? Då skulle ju Skaparen, då skulle ju den Gud, som är den ursprungliga orsaken till min tillvaro, vara en ond ande. Han vore ju då grymmare än vi människor. Jag skulle aldrig skapa en varelse för att den evigt skulle lida. På så sätt vore Gud ett odjur, och jag tror aldrig på en sådan Gud. Då jag nu funderar över detta, mindes jag det panteistiska gudsberepp, som min moder lärt mig, men vilket skolan stämplat som hedniskt och okristligt. Gud var ej det goda på ett sådant sätt. Han var endast Jehovah - ett elakt väsen. Eller med andra ord, allt baserades endast på tro. Och jag kände, att jag ej trodde och ej ville tro på en hämndens och bestraffningens grymma Gud. Därför övergav jag Gud. Jag tänkte ej på honom. Jag trodde ej på honom.

Jag drogs nu för en tid in i materialismens virvel och tänkte: "I själva verket finnes det ingen Gud!" Jag läste materialistisk litteratur och kände det som en befrielse. Jag fröjdades över, att det ej existerade något högre väsen, som kunde pina människan. Som människa var jag fri och självständig.

Jag levde detta liv, dog sedan och upphörde att existera. Såsom ett träd föll i skogen, och ingenting återstod av henne. Ack, hur stort och befriande. Jag behövde ej tro på någonting.

Jag gick ut att vandra på Helsingfors gator och viskade åt mig själv: "Jag är fri. Ack om ni alla visste, hur fri jag är. Människan behöver ej vara rädd, ej tro på någonting. Hon lever blott lyckligt och dör sedan. Något dystert mål finnes ej."

Men denna materialistiska raptus var ej långvarig. Mina tankar arbetade nu oavbrutet. I mitt inre upprepade en röst oupphörligt: "Visst måste tillvaron ha någon mening. Materialismen är ej i stånd att förklara fakta. Några atomer har av en händelse stött ihop. Vad vill det säga? Och fastän därigenom småningom skulle ha uppstått en ordnad materiell värld. Vad sedan? Materialismen kan möjligen på denna punkt ha rätt, men materialismen kan aldrig förklara på vilket sätt förnuftet skulle ha uppstått ur dessa dansande och svängande atomer. Varifrån härstammar förnuftet? Förnuftet är materiens motsats. Förnuftet - det är ju jag, som lider och fröjdas, som gör frågor och ber om svar. Vad är detta? Ingen materialistisk filosofi kan ge en lösning. Vad är väl det förnuft, som vägnande gott och ont, skänker större värde åt det goda än åt det onda, och som kallar den ena handlingen god, den andra dålig? Vad är väl det moraliska kravet och den inre övertygelsen hos människan, som säger henne: "Du skall ej göra illa. Du skall ej stjäla, ej ljuga, ej mörda." Vad är väl denna hemlighetsfulla röst, som viskar "Du skall vara en aktningvärd människa!" Ingen atomernas virveldans kan förklara detta. I ett lagbundet samhälle borde allt vara självklart. Om förnuftet skulle uppkommit ur materien, vore ju detsamma underkastat materiens bestämmelser och herravälde. Då skulle förnuftet instinktivt hålla sig till materiens lagar, då skulle förnuftet ej fråga efter varken gott eller ont. Det skulle ej kunna avgöra någonting. Det skulle endast representera förnuftssidan i de virvlande atomernas lek. Men nu känner förnuftet sig vara något helt annat än materie. Det känner sig stå ovanom materien och oberoende därav, det vet sig äga förmåga att bedöma och studera materien och materiella företeelserna, t.o.m. när det gäller moraliska frågor. Materien är uppenbart förnuftets tjänare, och ur förnuftets synpunkt näste den materiella tillvaron ha någon mening.

Allt detta framstod så tydligt i mitt sinne. Något syfte måste alltså ändå detta liv ha. Om nu kyrkan skulle besvara min fråga sålunda: meningen med detta liv är, att du må tro på det du må bli salig efter döden - så gör jag strax en fråga till: vad bör jag utföra i detta liv? Om tron är allt i allom, varför är då tillvaron i denna värld beroende av handlingar? Man kommer här ej till rätta blott med tro, här näste varje människa göra någonting, arbeta åtminstone så pass

mycket, att hon hålles vid liv. Då jag frågade präster, vad ' jag bör göra och varför finns jag till, häpnade de, kunde ingenting svara. De fann intet svar, ty de ansåg min fråga onaturlig. De hade levt med i världen och ej ansträngt hjärnan med onödiga spörsmål. De hade "trott barnsligt". De hade ej inrättat sitt liv enligt något övernaturligt program, de hade ej strävat för annat än jordiska ändamål, de föreställde sig ej något annat moraliskt mål än den underbara förvandling, som genom Guds nåd skedde den troende, då hon på den yttersta dagen erhöll de himmelska vingarna.

I mina ögon borttogs på detta sätt meningen med det levande livet, av tillvaron gjorde man en fantasibild efter döden, och en sådan åskådning föreföll mig som ett uppenbart hån mot Gud. Hela världsaltet är ju lagbundet, ändamålsenligt och utomordentligt väl ordnat. Varför skulle då endast människans liv vara utan mening?

Då kom jag i beröring med teosofin. Detta inträffade på nittioalet under föregående århundrade. Den teosofiska världsåskådningen öppnade genast så vida och storartade vyer, att mitt förstånd fröjdades, och min tanke jublade. Nu fick jag skåda tillvarons skönhet, nu kunde jag överväga, fundera och tänka, nu kunde jag försjunka i begrundande av livets stora och underbara frågor med stöd av denna hjälpare, en hjälpare, som lärde en att göra frågor och på samma gång besvara dem.

Denna teosofiska världsåskådning lärde mig att på nytt sätt betrakta vår kristna religion, men den lärde mig också att det finns och alltid har funnits många olika religioner och världsåskådningar. I skolan hade man ju visserligen undervisat oss om förekomsten av nutida hedniska och halvkristna religioner samt forna tiders uppfattning i dylika frågor, men det hade alltid skett i en högmodig och egenkär "kristlig" anda, som beklagade hedningarnas okunnighet och det stora avstånd, som skiljde dem från den sanna Guden. Jag hade därför liksom mina kamrater helt förbisett alla onödiga och tråkiga kunskaper om andra religioner, världsåskådningar och sekter och tänkte såsom det lärdes, att det religiösa livet före Kristus - hade varit otroligt innehållslöst, ytligt och andefattigt. Tack vare teosofin såg jag nu, att alla religioner - ända sedan vår historias gryningstider - varit stora och underbara, de hade alla dryftat och förklarat samma frågor, som begrundas och förklaras i vår kyrka. Alla religions hade gjort skillnad mellan gott och ont, och, vad som var förvånande, i samtliga hade man även talat om människans liv efter döden och om den frälsning, som för människan var oundgänglig, och vilken erbjöds henne genom gudsfruktan, sedligt liv, religiösa ceremonier m.m.

Jag förvånades icke över att de lärda, då de gjort sig förtrogna med jordklotets

övriga religioner, till först tänkte: alla dessa religioner, världsuppfattningar o.s.v. är endast barnsagor, såväl den kristna religionen som alla de övriga. De är ursprungliga och okunniga människors försök att förklara livets mångahanda företeelser. Detta förvånade mig som sagt ej, men samtidigt stod det klart för mig, att vi, såsom teosofin lär, endast bör fästa uppmärksamhet vid, att alla religioner talar om människolivet på samma sätt, lika uppmuntrande, lika förmanande lika vittgående. Ingen religion lärde, att människan skulle älska det onda, försjunka i synd och leva ett egoistiskt liv. I alla religioner påpekades tvärtom, att människan måste vara redbar och aktningvärd. Hon fick ej göra någon illa. Hon fick ej stjäla, ej ljuga, ej begå äktenskapsbrott. Hon måste vara så god, så sedlig som möjligt. Alla religioner sade: när människan för ett exemplariskt liv, förbereder hon sig åt ett lyckligt tillstånd efter döden.

Denna inom hednavärlden allmänna tro föreföll mig genast betydligt förnuftigare än den kristna kyrkans tro, och först när jag noggrannare begrundat den kristna läran och studerat bibeln, märkte jag, att man också här egentligen syftade på samma sak; kyrkan framtog ju ej ett moraliskt liv dess värde, fastän de teologiska hårklyverierna fruktade människans "egna strävanden". Och bibeln förklarade för sin del tydligt, att människan måste "efterfölja buden" för att kunna bli salig, t.o.m. enligt Jesu egna ord "vara fullkomlig såsom den himmelske Fadern är fullkomlig". Ack ja, tänkte jag, alla religioner lärde i detta avseende detsamma.

Då jag sedan med teosofins hjälp studerade vidare, observerade jag, att Indiens stora hedniska religioner varit på det klara med den utvecklingslag, som råder i naturen och som vetenskapen under vår tid först genom Darwins och andras forskning kommit underfund med. Under det förflutna seklet talade man inom den materialistiska världsåskådningen ständigt om människans utveckling. Den kristna läran var den enda som opponerade sig eller teg. Den hade ju tidigare bränt och hängt de människor, som framkom med friare åsikter. Särskilt buddhismen och den gamla hinduiska läran påpekade däremot att människan kan utvecklas. Hon var ej en varelse färdig en gång för alla, dömd att förbliva sådan hon var vid sin födelse, utan hon var en varelse med utvecklingsmöjligheter, hon kunde bli bättre och verkligen lära sig att följa religionernas moraliska bud - vilka ju annars verkade som gripna ur luften.

I de stora religionerna förklarades dessutom, hur människans utveckling försiggick. Man förklarade uttryckligen, att människan var en andevarelse iklädd kropp, som vid sin död eller bortgång ur denna värld lämnade sin kropp för att en tid dväljas i den osynliga andevärlden, men sedan återföddes till denna synliga värld iklädd sig en ny kropp. Människan var en varelse, som reinkarnerades.

Hennes evighetslott blev sålunda ej avgjord, genom döden, utan som en varelse, som reinkarnerades, genomgick hon livets skola, fick hon komma tillbaka till jorden för att utvecklas vidare från det stadium hon senast nådde. Då jag tänkte på mänsklighetens historia, var jag av samma mening, som de lärde, vilka sade: "observera hur långt mänskligheten utvecklats. Jämför de europeiska kulturformen med hottentotter, buschmän och andra vilda naturfolk. Utvälj dessutom ännu bland europeerna stora snillen, filosofer, konungar, fältherrar, skalder, konstnärer och jämför dem med primitiva människor. Är ej utvecklingen iögonfallande? Är ej skillnaden så stor att vi måste erkänna, att naturen arbetat mycket, innan den födde en Spinoza, en Napoleon en Shakespeare, en Beethoven". I denna punkt delade jag även de materialistiska vetenskapsmännens åsikt, men jag tillade ytterligare: lösningen av utvecklingens problem erhöles genom ordning och rättvisa, då man som Buddha medtog återfödelsen, då man tänkte att människan här gick i skola och liv efter liv gjorde framsteg och utvecklades.

Återfödelse tanken öppnade i sanning underbara vyer, och hand i hand med den gick en annan lära, läran om karma, som sade: allt är rättvist ordnat. Någon orättvisa sker aldrig. Människan skördar det hon sått. Då människan under ett liv strävar och arbetar, så går hennes bemödanden ej förlorade, utan bär frukt i nästa liv. Människans lidanden är även karma, följer av forna synder och misstag. Vilken befriande tanke! Vilken storartad tanke! Nu kände jag mig på ett nytt sätt frälst. Så är det, tänkte jag, allt är rättvist ordnat. Man behöver ej mera gjuta onödiga tårar vid tanken på egna och andras lidanden. Inga kval är hopplösa, ty lidandet är en maskerad välsignelse, det är vårt tillfälle att betala gamla skulder.

Karma, om vilken Buddha lärde, hämtade ljus från öster till västerlandets mörker. Då jag förstod detta, tänkte jag förvånad: huru är det möjligt att dessa läror om reinkarnation och karma ej förekommer i den kristna religionen? Om den kristna religionen är jämbördig med de andra religionerna, om den såsom teosofin påstår, har vuxit som en systergren från samma stam som alla andra religionerna, så varför har då den ensam underlåtit att tala om återfödelsen?

Hade den dock möjligen talat därom? Jag läste i teosofiska böcker att den kristna religionen i början förkunnade återfödelsen. I nya Testamentet hänsyftar Jesus både med ord och liknelser tydligt på densamma. Jesus frågade t.ex. av sina lärjungar: "Vem säger människorna mig vara?" och lärjungarna svarade: "Somliga säger att du är Johannes Döparen, andra att du är Elias eller någon annan av profeterna." Judarna ansåg sålunda att Jesus var den reinkarnerade Elias eller någon annan profet. Men Jesus sade sig ej vara någon av dessa profeter. "Elias har redan kommit," sade han. Senare fick lärjungarna veta, att Elias återkommit som Johannes Döpare. På detta ställe i Bibeln talar man således tydligt om återfödelse. Genom mina teosofiska forskningar klarnade det vidare för mig, att läran om reinkarnation

var allmän inom de gnostiska kretsarna under kristendomens första tid. Tyvärr hade jag även annars en fullkomligt förvänd uppfattning om kristendomens första tider. Jag hade med stöd av skolundervisningen uppvuxit i den tron, att den kristna kyrkan - till först den katolska - helt enkelt tillkom under den första pingsten och därifrån lett sin härstamning till våra dagar. Jag hade aldrig hört om någon annan erkänd kyrka än den nu existerande. Nu bevisade dock de noggrannan historiska forskningarna, att det under kristendomens första tider rådde den största både olikhet och strid i läror och liv. Det fanns talrika församlingar eller små kyrkor överallt inom den då kända världen. De hade var och en sin egen kristna tro och kunde i sina lärostycken mycket skilja sig från varandra, döma varandra och påstå att endast de själva hade den rätta tron. Förstlångt senare erhöll Roms församling den största auktoriteten.

Allt detta förvånade mig ännu mera, då jag begrundade det faktum, att de kristna prästerna och biskoparna, vilka då och då samlades till kyrkomöten, på dessa möten bestämde vad man fick och vad man ej fick tänka, och de så småningom utarbetade den dogmlära, som nu ansågs som den kristna tron. Den kristna världsåskådningen var en produkt av medeltidens okunniga och fanatiska kyrkomäns arbete. Det var därför ingenting märkvärdigt i, att de på ett kyrkomöte i Konstantinopel år 553 förkastade läran om reinkarnationen. Prästerna och biskoparna, innehavare av både makt och auktoritet, beslöt, att återfödelse inte fick finnas, och att ingen fick tro på densamma.

Behövde jag väl ett bättre bevis på att återfödelse i början förkunnats även inom kristna ej gnostiska kretsar? De första församlingarna höll den som en esoterisk lära. Man talade ej offentligt därom, då ju hela världen egentligen trodde på någonslags återfödelse. Hela den grekiska och indiska världen trodde därpå. Mången inom judendomen trodde på den. Men då uppfattningarna om återfödelsen var ganska bristfälliga och vilseledande, så lärde de kristna, som av sin Mästare erhållit så att säga den riktiga traditionen om återfödelsens faktum, densamma på sitt eget sakkunniga sätt. De kunde ej offentligt tala härom helt enkelt därför, att vardagsmänniskorna ej var vana att tänka filosofiskt, och återfödelselärans rätta förståelse fordrade en speciell filosofisk förberedelse. Ursprungligen skolades de kristna katekumenerna eller trosaspiranterna både intellektuellt och moraliskt. Den som ej klart förstod människans tvåfaldiga jag, den förstod ej återfödelsens mysterium.

Läran om återfödelse och karma, som alla religioner, däribland även den kristna, förkunnat, började nu att förefalla mig ej endast förnuftig utan även tillförlitlig, och inom kort tänkte jag i detta ljus bör livet sannerligen betraktas.

Men jag stannade ej härvid. Denna lära tillfredställde mig fortfarande ej

fullkomligt. Den förklarade ej heller nuets levande problem. Eller rättare sagt - den förklarade det ju - men på samma passiva sätt som den förra tron: livet bör blott levas, det är sin egen skola, oaktadt utvecklingen sker långsamt.

Ja, utvecklingen är långsam - ytterst långsamt går människorna mot den fullkomlighet, som omtalas i alla religioner. Är det blott till tröst som denna fullkomlighet blivit beskriven? Varför uppmanas man då att sträva därtill? Vad står väl bakom detta? Är jag väl tvungen att under . detta liv endast lugnt leva med? Eller finns det måne tillfälle och möjlighet till en snabbare utveckling? Årtusenden rulla, men mänsklighetens utveckling fortskrider trögt. Men tänk om den enskilda individen ej är dömd att utvecklas lika långsamt som den stora mänskligheten? För mig var detta en viktig fråga och teosofin besvarade den.

Madame Blavatsky besvarade frågan sålunda: människan som individ kan utvecklas snabbare. Hon är ej tvungen att följa med den stora massan, som enskild person kan hon utvecklas huru fort som helst. Och jag frågade genast: på vilken grund? Med stöd av vad? Vad har hon för utsikter därtill? Och Madame Blavatsky, den teosofiska rörelsens stiftare och dess budskaps förkunnare, svarade: bakom mänskligheten existerar ett större allmänmedvetande, som benämnes med olika namn. Ibland kallas det Gud, ibland Världs - Själen, Alaja, ibland Logos, Gud, Son eller Kristus. Den kosmiska Kristus står bakom mänskligheten. Det är det andliga medvetandet inom alla individers gemensamma medvetande. Detta ande medvetande

eller Kristus är det, som står bakom alla religioner, det är deras gemensamma stam. Religionerna behandla ej samma saker av en slump. Man kan väl ej påstå att Gud skulle framställt sanningen på olika sätt under olika perioder, ty det finns ej, säger Madame Blavatsky, mera än en enda sanning. Det finns blott en enda religion: visdomsreligionen. Samma religion, samma sanning har funnits till från tidernas begynnelse. Samma gudomliga Kristus-medvetande har alltid existerat bakom mänskligheten och oavbrutet försökt närma sig densamma mer och mer. Därför har även alla religioner till sin innersta kärna förkunnat detsamma.

Detta andemedvetande, som alltid varit och fortfarande är mänsklighetens innersta samvete, denna mystiska Kristus är mänsklighetens Frälsare. Det är Frälsaren för varje enskild individ, ty människans utveckling och människans fullkomligblivande består däri, att hon i anden förenar sig med det stora medvetande, som är Gud i allas vår inre himmel. Då blir hon delaktig av ett evigt och ändlöst gemensamhetsliv, och då höjer det gudomliga andemedvetandet henne gradvis uppåt, renande, utvecklande, förändligande. Sålunda höjer sig människan uppåt ej enbart genom egen kraft, utan Kristus-medvetandet, som är fullkomligt och

som därför inifrån "tvär henne ren från all synd", är det som utvecklar och förändligar henne. Frågan gäller här människans förening med detta Kristus-medvetande, i vilket hon dock sig själv ovetande "befinner sig, rör sig och lever" för att använda Paulus ord: Då människan blir medveten härom mottager hon Frälsaren i sin egen ande. Gud liksom föds inom henne. Hon blir Guds Son, och nu har hon jämförelsevis lätt att växa och göra framsteg i det goda, att avstå från själviskhet och allt ont. Hon är verkligen en "frälst" varelse. Hon är som lösryckt ur det ondas greppe och får nu hängiva sig åt det goda, förkovrande sig år för år i sanningskunskap, i allt skönt och gott.

Sålunda lärde teosofin, och jag fann, att den löste livets fråga på ett storartat sätt. Nu hade livet en mening: vi måste utvecklas till fullkomliga och förverkliga vår egen gudabild. Det målet blev dock ej så avlägset, att det ej skulle lönat mödan att sträva därtill, ty som ett ideal kom det oss mycket nära. Det kom manande och uppfordrande: önskar du ej att ditt liv vore fullt av innehåll, vill du ej sträva framåt, bli ren och förändligad och kunna hjälpa andra?

Så invercade detta budskap på mig, och då jag verkligen kommit till denna klara punkt och förstod, att livets mening bestod i att man med hela sin kraft och förmåga skulle sträva mot fullkomlighets-idealet, uppsteg en ny fråga för mig.

Fullkomlighets-idealet står så högt och är så avlägset, att om jag måste famla hit och dit, förrän jag finner den raka vägen till detsamma, så är det ju ganska hopplöst. Måne det ej finns någon väg, som leder mot detta ideal, vilken man tidigare känt till och vandrat. Måne det inte finns råd och anvisningar huru man skall kunna nå fullkomlighetens mål?

Jag hade funnit Kristus i kosmisk betydelse. Jag hade förstått att den kosmiske Kristus är den mystiske frälsaren inom varje individ. Jag hade förstått att vi människor på samma sätt som apostlarna kan bli medvetna om Kristus inom oss och sålunda förenas med det stora kosmiska Kristusmedvetandet. Skulle nu allt detta endast vara beroende av en inre Kristus, skulle min väg endast ledas av en ständig tillit till mitt samvetes inre inspiration - skulle jag endast tro att Kristus inom mig i allt skulle råda hur jag borde göra - eller fanns det kanske några säkra anvisningar för vandringen? Hade man möjligen i sin hand en sanningsmätare med vars hjälp man kunde bedöma sina egna inspirationer?

Det var denna fråga som då mötte mig, och vilken vi därför i morgon skall taga till tals.

II

Rosen-Korset

Storartade vyer utbredde sig nu för mig i min egenskap av sanningssökare, då jag nu åtminstone till en del förstod Kristus, Logos, Guds Sons hemlighet. Den kosmiska Kristus var det andliga enhetsmedvetandet, grunden för allt andligt liv. Den kosmiska Kristus var alla andliga samfunds, religioners och världsåskådningars kunskaps- och inspirationskälla. Mänskligheten var ej värlös, ej ensam och övergiven under vandrigen genom utvecklingens öken, utan den hade en underbar hjälpare bakom sig, en hjälpare, som tagit sin bostad i dess eget medvetande, i dess egna mänskliga medvetandes djupaste och högsta himmel.

Då detta klarnade för mig, tyckte jag mig samtidigt förstå, vad religionerna försökt eftersträva, uppnå, då de talat om Gud, ofta en personlig Gud. Men då jag frågade mig själv, om denna kosmiska Kristus, om detta inom vår mänsklighet existerande gemensamma jagmedvetande var detsamma som en personlig Gud, fick jag till svar: nej, det var inte en personlig Gud, åtminstone ej en personlig Gud i den gamla triviala betydelsen, ingen skapare som betraktade världen, ingen härskare, som efter eget behag behandlade sina skapade varelser som marionetter i livets stora spel. Det var ingen Fader, som sitter i skyarna, vilken lik en jordisk fader drager försorg om sina barn, - utan en allt omfattande, ett överallt inträngande förnuft och en kärlek, som var livgivande för hela denna värld. Min tanke hade förut tagit anstöt av de troendes uppfattning om en envåldig, personlig "Herre", som en vred och nyckfull Jehovah, men nu tillfredsställdes mina tankar och mitt förstånd av detta nya begrepp om ett förnuft och en oändlig kärlek, som genomträngde hela universum. Jag var dock en människa alldeles för liten att avgöra om det var personligt eller opersonligt. Jag endast visste, kände och förstod, att den gudomliga kärleken ej var personlig i gammal gängse bemärkelse. Men huru manne det förhöll sig?

Man bör betänka att denna stora, alltomfattande kärlek och vishet förmådde hjälpa mänskligheten. Den hade talat i religionerna. Det förekom även i världsalltet en oändlig massa solsystem och inom dem förstås planeter med sina miljoner levande varelser, vilka var i behov av andlig hjälp under livets kamp och strid. Hur skall man då förstå, att den gudomliga kärleken om den är opersonlig livskraft, ändå är istånd att hjälpa lidande och tänkande varelser, vilka existerar här och där i ändlösa rymder?

./.. 12.

Då framträdde inför mig både levande och begriplig Madame Blavatskys teosofiska lära om det uppenbarade Logos, då det oändliga, enhetliga omanifesterade medvetandet manifesterade sig, delade det sig i oräkneliga medvetenhets-enheter eller monader, varav en del under utvecklingens ändlösa skala verkade livgivande på atomer, en del på högre gudar. Världsaltet var sålunda fullt av levande, medvetna varelser och personliga hjälpare stod alltid till buds. Levande och enkelt beskrev Madame Blavatsky, huru vart jordklots mänsklighet blivit hjälpt i det gudomliga livets namn, för dess skull, och från dess sida: från en annan planet i vårt solsystem hade hit flyttat visa varelser, sådana människor, som redan uppnått det fullkomlighets - ideal, om vilket det talades i går. En liten skara av dem bosatte sig här, och skänkte vår mänsklighet den första visdomsreligion. De grundade på denna planet en skola, som sedan övervakat mänsklighetens andliga utveckling. På denna skolas initiativ har vår planets samtliga religioner stiftats sålunda, att ur de vises skara någon då och då framträtt i världen och förkunnat sanningen. Med hjälp av denna skola har även många av vår egen mänsklighets individer andligen utvecklats långt och uppnått Kristi-mått.

Dessa vise benämns i det teosofiska budskap för Mästare, äldre bröder, adepter, invigda. De bildade - både de som bland mänskligheten blivit Mästare, och de som kommit annorstädes ifrån för att hjälpa oss - det s.k. hemliga brödraskapet, de vises helga församling, som lik ett vitt tempel stod i mitten av vår mänsklighet, för att övervaka dess rasers och individers utveckling.

Till detta heliga brödraskap hörde alla de stora människor, vilka hade framträtt på jorden som religionsstiftare. Dit hörde Buddha, Zarathustra, Moses, Laotse, Kurfutse, Krischna, Orfeus, Väinämöinen och många andra, vilkas namn jag nu ej påminner mig. Vår egen Jesus tillhörde även detta brödraskap. Alla var de odödliga varelser, ty det att de var vise, siare, betydde bl. a. i praktiken att de var herrar över liv och död. De behövde ej ingå i livet efter döden för att sedan födas på nytt som nya personligheter - utan de bibehöll sitt eget jag, sin egen höga, rena personlighet. De levde i gemenskap med mänskligheten endera uti vårt jordklots osynliga sfär eller på dess fysiska yta, men liksom bakom kulisser, i bakgrunden av våra jordiska förhållanden. De var i jämförelse med oss såsom änglar eller gudar, men i verkligheten våra äldre bröder eller hjälpare, som räckte oss handen och endast väntade på att vi skulle sluta oss till dem.

Samtidigt förstod jag, att livets mening - som jag med min ungdoms hela iver hade sökt - bestod däri, att vi skulle beträda den väg, som leder till det hemliga brödraskapet, och steg för steg vandra den stig, som dessa stora människor gått före oss, på det vi skulle erhålla den kunskap om sanning och den kärlekens frid, varav deras liv var fyllt. Detta blev ett axiom för mig. Det blev en så

naturlig och förnuftig livsuppfattning, att jag ej kunde annat än fråga - såsom jag redan i går sade mig ha frågat: på vilket sätt skall även jag kunna få gå till dem? På vilket sätt skall jag kunna beträda den fördolda stigen eller den smala vägen, om vilken det talats i alla religioner? Måste jag väl själv besluta hur det skulle ske - måste jag själv upptäcka sättet att inträda på den smala vägen, var jag väl tvungen att uteslutande trygga mig till min egen inspiration eller finns det månne råd och hjälp att få?

Då besvarade Madame Blavatskys teosofiska budskap min fråga sålunda: hjälpen, den bjuder oss just våra bröder, vilka kartlagt det för oss obekanta landet, genom vilket vi skall vandra. De har så att säga ritat vägen åt oss och sagt: vi har gått den vägen, vi kan råda er hur även ni kan göra det - följ oss.

Det är således inte fråga om, att det ej skulle givits råd. Ej heller fråga om att ingen skulle vandrat den vägen. Frågan gäller endast vems ledning var och en vill följa, var och en måste själv välja i vems spår hon vill gå - i Buddhas, i Zarathustras, i Mohammeds, Laotses eller någon annans. Människan kan även blott följa sitt samvetes röst, men hon bör då spetsa sina öron, så att dessa hör, vad det innersta och högsta samvetet viskar. Ty, att vandra vägen utan ledning, endast förlitande sig på sin egen inre instinkt, är en mödosam, svår och ensam väg - men även den kan man gå. Men om människan som sanningssökare vill ha en erfarens hjälp, må hon då rådfråga den ena eller andra Mästaren, som gått vägen före henne.

Och jag tänkte: kanske vill jag gå i Buddhas spår. Jag hade studerat Buddhas lära, jag hade läst om buddhisterna och deras tro, och mig behagade deras milda, ödmjuka och visa religion och tiggarmunkarnas enkla, anspråkslösa liv. Då dessa kände döden närma sig, drog de sig hellre bort i ensamhet, än att de genom sin död skulle störa någon. Jag var förtjust i Buddhas klara lära. Med tydliga ord hade Buddha sagt, hur man skulle följa i hans spår.

Å andra sidan sade mig mitt förstånd, att om engång Jesus Natzareus - om vilken de kristna talar och san är kristenhetens Mästare - även hade vandrat samma väg, så är ju också han en broder i det där heliga, hemliga brödrskapet, och då har även han otvivelaktigt givit bestämda anvisningar. Men jag kände ej till dem. Jag visste på sin höjd att alla kristna kyrkor accepterat Kristi maning, att människan skulle älska Gud över allt och sin nästa såsom sig själv. Det var som ett kristligt axiom att Jesus Kristus lärt kärlek - att han inskräpt hos oss människor, att ville vi följa honom, så skulle vi älska. Men också andra hade lärt på samma sätt. Buddha hade talat om den stora medkänsla och broderlighet människan bör känna, ej endast mot människor utan mot allt levande. Vilken annan

civilisation hade omhuldat djuren så mycket som den buddhistiska kulturen? Där underhölls sjukhus för djuren, där högaktades alla former av liv - ingen dödade någon levande varelse varken för att äta upp den eller för att utrota den - ej av någon orsak. Jag tyckte, att Buddha predikade samma kärlek, som vår kristna kyrka.

Men då jag betraktade kristenheten och de kristnas liv i dessa våra kristna samhällen - där vi allt som oftast förde krig emot varandra och dagligen syndade mycket - tänkte jag för mig själv: har då ej Jesus givit några detaljerade råd, hur vi skall leva vårt liv i kärlek? Har han endast sagt: "Älsken" och lämnat åt världen och på samma gång åt varje enskild individ att själv bestämma, hur denna kärlek skulle utövas? I så fall är det kaotiska tillstånd, som råder omkring oss, en helt naturlig följd. De fattiga lider kval och nöd, de rika kan leva i frosseri. Jag undrade över att alla kallade sig kristna och medgav att kärlek var kristendomens innehåll. Var Jesus således mycket opraktisk? Var han så i grund bristfällig och knapphändig i sina lärdomar, att han ej närmare förklarade för människorna, huru de skulle älska?

Slutligen föreföll det mig helt naturligt, att jag, som ju dock kallade mig kristen, skulle välja Jesus till min ledare och lärare - men jag var mycket villrådig och befann mig som i ett avvaktande tillstånd, då jag ej visste, vad Jesus hade lärt.

Jag fick mitt första så att säga praktiska avgörande i denna tvehågsenhet en dag, då jag i min själsliga nöd på måfå öppnade Nya Testamentet. Såsom jag berättade i går, frågade man av mig - liksom av alla unga - ofta och utan orsak, vad jag ämnade "bli" och hur jag tänkte komma "fram" eller reda mig i världen. Denna fråga, som jag ej varit rädd för som barn, sårade mig nu i mitt allra inners- ta, ty jag tänkte och resonerade som så: jag finns väl ej till som människa för den skull, att jag skulle kunna reda mig i världen, m.a.o. kunna fortsätta att finnas till. Som människa är jag väl ej till av den orsak, att jag skulle arbeta, äta, dricka, sova - så åter stiga upp för att arbeta, så att jag igen skulle kunna äta, dricka, sova och möjligen senare gifta mig för att öka släktet - om allt detta skall göras i blindo utan att veta orsak eller ändamål. Jag ville som människa ej leva sålunda. Då vore det mycket klokare, att jag genast skulle dö bort från världen, där det ej fanns något förnuftigt att utföra. Jag fann in- tet behag i tanken att äta, sova och gifta mig, och fastän det fanns många konst- närliga arbetsområden som mycket behagade mig, måste jag dock tänka:även de äro ändamåls- och innehållslösa, om de ej har någon större betydelse. Om också konsten är till endast för att roa människorna, så är även konsten onödig. Allt är onödigt. Ni vet möjligen av egen erfarenhet, att i unga år äro dylika känslor särskilt allvarliga, att ynglingen i sanning övervinner sig själv, då han ej begår självmord. Jag gjorde det ej, ty jag hade ett hemligt hopp och dito

tro, att livet trots allt måste hava ett ändamål, och att jag snart skulle få visshet därom.

Då jag befann mig i detta tunga och svåra sinnestillstånd, öppnade jag en gång Nya Testamentet och läste de rader, på vilka min blick föll. Och se, jag läste sådant som jag aldrig förr läst, eller om jag hade läst - kanske i skolan - hade jag ej fäst något avseende därvid. Men nu läste jag dessa ord: "Haven därför icke bekymmer, sägande: Vad skola vi äta eller vad skola vi dricka, eller vad skola vi kläda oss med? Ty allt detta söka hedningarna. Ty eder Fader vet, att I behöven allt detta. Utan söken till först Guds rike och Hans rättfärdighet, så skall allt detta därjämte tillfalla eder".

Jag kunde ej och behövde inte läsa mera. Några källor kvälde fram ur mitt inre, mina ögon fuktades och jag grät. Där talade ju en människa, som förstod livet och som visste, huru jag som människa tänkte och huru varje människa i själva verket nödgades tänka. Annorlunda kunde man väl inte göra. Således var Jesus Kristus en människa, som förstod mig. Han var en vän. Han var en broder.

Och säkert förstod han mycket mera av livet. Förvisso kunde han ge råd, hur Guds rike - som ju var detsamma som sanningskunskap, det verkliga, eviga livet - skulle stå att finna. Säkert visste han även det. Annars skulle han ej talat sådana tröstande ord till mig. Jag är Övertygad, att även han skulle tagit sitt liv, om han funnit det lönlöst att söka Gud. Men nu gjorde han det ej. Han levde. Under trenne år undervisade han folket. Han vandrade omkring, fick människor att följa sig och vann helt och hållet någras - sina lärjungars - hjärtan. Med säkerhet visste han något. Säkert lärde han dem, gav dem råd och var istånd att leda dem till just detta rike av sanningskunskap, om vilket han talade.

Detta språk i evangeliet blev för mig en uppenbarelse.

Jag förnam inom mig: teosofin, som hämtat mig den kosmiske Kristus, förde mig nu till Jesus. Dock ej till kyrklig Jesus, ej till någon övernaturlig återlösare, som - spelande huvudrollen i något stort drama - skulle dött och därigenom på något obegripligt sätt räddat mänskligheten undan Guds vrede. Nej, ej till en sådan Jesus, utan till en levande människa, som visste mera än jag, som visste vad livet var och kunde anvisa mig livets väg. Till denna Jesus hade teosofin fört mig.

Så här kände jag och sedan började jag att studera - så mycket det var mig möjligt - Jesu Kristi liv, ord och läror. Jag brydde mig ej om vad kyrkor och sekter hade lärt. Jag tog ingen notis om några dogmer. Jag ville blott se den människa, som levande framträdde ur evangeliet och kunde hjälpa en annan människa.

Då jag studerade dessa saker, fick jag mycken hjälp av den stora ryska profeten Leo Tolstoj. Liksom han blev, blev även jag i mitt samvete djupt övertygad om det faktum, att kristenheten ej alls kände Jesus Kristus. Den hade skapat sig en bild av Kristus och tillbad sina egna fantasier om honom. De kände ej alls den människa, om vilken evangelierna talade, och som - utom att han obeskrivligt älskade människorna - var oändligt vis, i sanning en gudomlig vis varelse, som kunde ge råd åt människorna hur de skulle leva. Om denna varelse visste kristenheten överhuvudtaget ingenting. Naturligtvis förstod jag, att det nu och under alla tider här och där funnits kristna, vilka känt Jesus och vetat, vem han var som människa och hjälpare, gudomlig lärare, siare och frälsare. Naturligtvis finns det sådana människor, men de stannade i skymundan. Vår kristna kyrka - den katolska såväl som den protestantiska - har alltid under historiens gång förföljt de kristna, som vetat mera, som känt Jesus Kristus och vandrat i hans fotspår. Dem hade kyrkan regelbundet bränt och hängat, förvisat från kyrkans sköte, förtryckt och förtrampat.

Vad lärde jag mig nu av Jesus? Vad fick jag nu se och förstå av det han lärt? Han hade lärt, att jag och vi alla var människor och ingenting annat än människor. Vi skulle minnas varje dag att vi alla till vår kropp var allmoderns barn, och därför varje dag behövde mat, kläder och bostad, men endast för den skull, att vi skulle leva ett andligt liv. Kläderna, maten, bostäderna var ej till för egen skull - människan fick ej göra dem till något mål - ty det var endast medel, liksom hennes kropp blott var ett redskap, för att hon skulle kunna leva ett andligt liv. Och i vad bestod då ett andligt liv? Det var ett liv i kärlek - såsom man alltid sagt - men det var ett liv i den kärlek, med vilken Jesus hade älskat sina lärjungar: "Det nya budet giver jag eder, att I älsken varandra med den kärlek, som jag har älskat eder". Då jag sedan frågade vad denna kärlek innebar - jag var ju själv liten och okunnig - så svarade Jesus Kristus ur evangeliet: Du visar din kärlek och din lust att följa mig genom att följa mina bud. Och vilka äro Jesu bud? De äro tydligt framställda i Nya Testamentet. Ut i tre evangelier var de utströdda här och där, men i Matteus evangelium var alla förda tillsammans i den s.k. bergspredikan.

Dessa bud var till antalet fem.

Jesu första bud löd: Du skall aldrig vredgas. Vredgas ej - varken i ditt yttre uppträdande eller i ditt hjärta. Vredgas aldrig. - Jag kände hur hela min varelse fylldes av glädje och tacksamhet, då denna underbara människa, Jesus Kristus, med detta bud liksom lade sin välsignande hand på mig. Jag hade nämligen fem år tidigare, som fjortonårig, gjort beslutet att aldrig vredgas. Som barn hade jag varit ytterst häftig. Jag fördrog varken orättvisa eller grymhet. Om jag blev vittne till den minsta orättvisa, darrade jag av vrede, grälade och

och förebrådde. Efter ett sådant uppträdande - jag var då fjorton år - sade en inre röst åt mig "varför blir du så uppbragt? Det behöver du ej bli." Jag kände huru en stor tyngd föll från mitt bröst, mitt hjärta blev vekt och varmt och jag utropade häpen: "behöver jag ej mera bliva uppbragt? - Det är härligt! Vare det härefter så" - Alla vet vi att för ett barn är dess föresatser heliga. Det sviker ej sina beslut. - Så var det även med mig. Från det ögonblick, då jag lovade mig själv att aldrig mera bliva uppbragt, kände mitt hjärta ingen vrede. Jag kände endast medlidande. Jag var alltid på gott humör och lugn i mitt tal. Då nu Jesus första bud välsignande stadfäste min barndoms tro och erfarenhet, blev jag så lycklig, att jag saknar ord att skildra det.

Jesu andra bud löd: Var aldrig oren - ej ens i dina tankar. Ordagrant löd det: "Se aldrig på en kvinna med begärelse, ty då har du redan begått äktenskapsbrott med henne i ditt hjärta" - och det budet hade jag kanske ej ens förstått. Ett sådant bud förstår ej en ung människa, ty hon har ju ej ännu hunnit synda på det sättet; allra minst har hon kunnat begå äktenskapsbrott, då hon ju ej ens ingått äktenskap. Men Leo Tolstojs förklaring därav blev till stor hjälp för mig, då han ur detta bud härledde en tydlig uppmaning till absolut renhet - en uppfattning, som delades av Arvid Järnefelt i vårt eget land. - Det var ett renhetsbud, som ingalunda var opraktiskt utan utomordentligt tydligt och bra för en ung människa. Ty just en ung människa kan hänföras av budet: var icke oren. Hon förstår det. Hon kan uppställa åt sig som ideal - vilket hon alltid vill följa - en absolut renhet, ty hon vet jämförelsevis litet om motsatsen. Om hon sedan senare i livet förstör vad orenhet och i allmänhet syndfullhet i sexuell betydelse är, så förstår hon med detsamma, att äktenskapet nog är rent, blott människan själv ej oskärar det. Jesus sade, att endast få människor var bestämda för att leva ogifta och ensamma och helt ge sig hän för himmelrikets skull åt "renhetsidealet", men att ödet för de flesta människor bestämt att de skulle ingå äktenskap. Den synliga mänskligheten skulle dö ut, om den ej fortsatte släktet. Släktets fortsättande var lika heligt och rent, som renhetsidealet för den ogifta. Äktenskapet bestod i, att två människor troget älskade varandra mera än andra, och att världen sedan som pant för deras kärlek - fick mottaga nya människor. Detta var en storartad anordning i naturens hushållning. Det var en underbar anordning även sedd ur andlig synpunkt. Huru skulle väl människorna lära sig att älska, om de ej fick gå i kärlekens skola, om ej familjeförhållanden och blodsbanden först väckte hos dem kärlekens, hjälpsamhetens och självförglömmelsens dygder? Om vi människor ej lärde oss att först älska några, huru skulle vi då väl kunna lära oss kärlekens högsta bud, den kärlek, som Jesus och alla visa förkunnat - den kärlek, som i sin famn sluter alla levande varelser. Huru skulle vi väl kunna lära oss detta, om vi ej gick i kärlekens skola? Men den jordiska kärlekens och vänskapens skola är helig, ty även där riktades blicken mot

renhetens själsliga ideal: den som verkligen älskade en annan människa, var trogen mot sin vän. Alltsammans var i mitt tycke klart och enkelt ordnat. Jesu andra bud var liksom det första - taget direkt ur det vardagliga livet.

Det gavs för att lära och visa oss, i vilket avseende vi kan misstaga oss och i vilken riktning vi skall gå, för att vandra på den rätta vägen.

Jesu tredje bud förbjöd oss att någonsin avlägga ed, ty vårt tal skulle alltid vara sanning och lika ärligt vis avi framtid som nutid och förgången tid. Som hederliga människor ljuger vi ej då vi talar om det förflutna eller det närvarande, allra minst om vi vill följa Jesus eller någon annan vis. Det är ju naturligt. Men Jesus säger oss: lika klart och naturligt som ni finner det att vara sanna då det gäller förgången tid eller nutid, lika viktigt är det, att ni är fullt hederliga vad framtiden beträffar, så att ni ej heligt lovar sådant, om vilket ni ej vet vart det kan leda eder. - I mitt tycke förklarade Tolstoi detta utmärkt bra, då han härom gav ett så här lydande exempel: Där har vi en soldat, som med ed lovar vara kejsaren trogen och lyda alla order av kejsaren och de befalhavare, vilka representerade kejsaren. Soldaten vet att kristendomen förbjuder att döda, då det ju står så i de tio buden. Men då han avlagt troheted, kan han ej draga sig tillbaka. När officeren sedan kommanderar ilmarsch mot fienden för att nedhugga den, så måste soldaten gå, eftersom han avlagt ed. Han är tvungen därtill då han svurit lydnad. Hur kan en människa handla så? Hur kan hon lägga sin fria vilja i en annan människas hand, så att denna har makt att befalla sådant, som är orätt? Detta är fortsättningsvis ett olöst samhällsproblem. Vi fortsätter att svära ed, som kan tvinga oss att göra illa. Jesu ord var klara, och Tolstoi bevisade detta tydligt. Frågan gäller endast om vi vill eller inte vill följa Kristus.

Som ung tyckte jag mig förstå detta bud så klart. Så måste det vara. Man skulle vara försiktig i sitt tal - ej lova någonting, aldrig begå ed. Man skulle passa på sin tunga, ty Jesus säger vid ett annat ställe: "för varje onödigt ord skall man engång stå till svars". Vår talfrömåga finns till för sanningens förkunnande, för prisande av den gudomliga världsordningen och för lovsjungande av livets skönhet. Vi har fått vår talfrömåga för konstnärliga, vetenskapliga, etiska ändamål. Vi kan trösta andra människor, vi kan upplysa och vägleda dem. Hur underbar är ej vår tunga och den talförmåga vi människor äga. Men ack, hur orätt vi ofta använda densamma!

Det tredje budet tränger även det mitt in i vardagslivet, in i våra dagliga intressen, till kaffebord och fester, där talförmågan lättvindigt användes.

Jesu fjärde bud var så lydande: Du skall ej motstå det onda. Du skall ej motstå den som är ond och använder våld, utan om någon slår dig på det högra kindbenet

så vänd honom ock det andra till; och om någon tvingar dig en mil, så gå två med honom, och om någon ber din livklädnad, så giv honom även manteln. - På detta sätt förklarade Jesus själv det fjärde budet. Det var i sanning hemlighetsfullt. Redan som ung förstod jag, att det innehöll och var grundval för någonting nytt, ty ingenstädes såg man dess verkningar.

Motstå ej det onda. Hela vårt samhälle var ju uppbyggt till att motstå det onda. Vi fasttog de människor, som gjorde illa, stängde in dem i fängelse och skyddade oss emot dem. - Var det kanske ändå så, att vi ej skulle motstå det onda?

Länge begrundade jag denna fråga, men slutligen klarnade saken för mig, och en stilla röst talade i mitt inre: det onda i världen tar aldrig slut, om ej jag och varje människa slutar att göra illa. Om vi alltid hämnas, gör vi i vår tur ont och kan ej fördriva det onda ur världen. Endast med godhet kan man övervinna det onda - och jag erinrade mig att Buddha hade sagt detsamma - över det onda segrar man endast med kärlek, endast genom att själv upphöra att göra ont, och genom att gärna bära korset för dem, som ännu gör det. I samband härmed påminde jag mig Victor Hugos underbara berättelse om Jean Valjean, galärslaven, som ännu efter det han utsläppts ur fängelset föll i frestelse, och vid sitt besök hos biskopen stal ett par silverljusstakar. Biskopen var en Kristi efterföljare - och då polismännen hämtade Jean Valjean till honom, svarade biskopen på deras anklagelser följande: "Valjean har ej stulit ljusstakarna, jag skänkte honom dem som gåva." Då inträffade ett uppvaknande hos hjälten i boken "Samhällets olycksbarn". Han beträdde härefter livets väg, och blev - enligt denna stora författares beskrivning - en Kristus-liknande varelse. Sålunda frälsade biskopen en människosjäl med en sann kristens kärlek och vishet.

Att ej motstå det onda innehåller outgrundliga hemligheter. Vi förstår fortfarande ej allt. Vi vet fortfarande ej hurudant livet kunde bli, om vi skulle kunna upphöra att begå dåliga handlingar, samt sluta att göra motstånd mot det onda. Låtom oss ej i vår överklokhets utbrista: "Kristus var opraktisk, Kristus förstod ej människorna och förhållandena på jorden. Han hade ju som en gud kommit från himmelen - ej visste han hur vi lever vårt liv här på jorden." Låtom oss ej säga så. Han var tvärtom den mänskligaste människa. Han var människan i hennes härlighet och högsinhet - han var en fullkomlig människa, som kände livets lagar och visste, huru människan borde leva.

Därför sade Jesus i sitt femte bud: "Älska alla, kalla ej främmande folk för edra fiender. De är det ej. Slut ej edra hjärtan ens för edra personliga ovänner. Gör gott mot dem. Vår Fader låter ju sin sol lysa över både goda och dåliga. Varför gör ni som människor skillnad på varandra? Lär er att älska alla." Hur vore det t. ex. här i Europa efter det förfärliga världskriget, nu under

våra dagar om man kunde lära sig att inse, huru omänskligt och meningslöst krigandet är. Varför skall väl dessa Europas små kristna folk strida sinsemellan? De borde tvärtom ingå förbund med varandra och bilda Europas Förenta Stater, så att de jämnstarka kunde räcka handen åt världens andra stormakter. Som bröder skall alla vara. Kanske folken i Europa snart kommer att inse, att den enda lösningen är kärlek och tillit. Det är Kristi lära.

Kristus talade dock speciellt till individerna.

I min ungdom förstod jag, att dessa voro de fem bud, som jag i mitt liv skulle följa. Min ande fylldes av frid och fröjd över att Jesus Kristus hade utpekat de ting, som värdefulla i livet, vilka världen omkring mig fann opraktiska eller sekundära. Detta var verkligen "Umwertung aller Werte", och även jag kände, att mitt liv kunde ha värde - om ej i människornas ögon - så åtminstone för den "Fader, som ser i det fördolda."

Ett stort löfte hägrade nu för mig: genom att efterfölja Jesu bud skulle jag bliva delaktig av himmelriket och få veta "all sanning."

Jag började därför gå i Kristi spår följande hans bud. Teosofin hade fört mig till den kosmiska Kristus, den kosmiska Kristus ledde mig genom teosofin till Jesus. Nu tog jag Jesus till min vägledare och lärare och försökte följa honom.

Varthän ledde det mig? Kom jag till himmelriket? Uppnådde jag någonting? Fick jag veta någonting? - Därom skall jag berätta i morgon.

III.

OCKULTISM

Den hemliga eller ockulta forskningen undersöker - såsom Madame Blavatsky hade för vana att uttrycka sig - det kosmiska förnuftets verksamhet, arbetsmetoder och inflytande på naturen. Ockultismen studerar på detta sätt naturens osynliga värld, andevärlden och andens värld. H. P. B. påpekade alltid med eftertryck, att den verkliga, ockulta forskningen skedde på moralisk grundval - dess förutsättning var alltid en moralisk utveckling. Endast den ockultism var verklig, som försiggick under den Mästares ledning, vars lärjunge människan sanningssökaren var. Madame Blavatsky önskade, att benämningen "hemlig" eller "ockult" vetenskap skulle förbehållas endast denna högsta forskningsmetod, ty den omfattade då livets och dödens djupa problemen, människoväsendets många hemligheter och naturens gudomliga krafter - med andra ord alla de frågor, som från tidernas begynnelse sysselsatt alla sanningssökares tankar.

Nu för tiden har orden ockultism och ockult blivit jämförelsevis allmänna. Särskilt efter världskriget användes de oavbrutet i kulturspråken, och därmed avses då studiet av den osynliga världen och dess företeelser, och metoden får vara vilken som helst. Sålunda hänför de lärda nu för tiden de spiritistiska och de s. k. psykiska och parapsykologiska studiegrenarna till den ockulta forskningen. På grund härav tror många, att även den ockulta forskningen kan ske med hjälp av medier. Vanliga människor - som ej alls erhållit någon ockult träning enligt H.P. Blavatskys system - håller seanser med ett medium. Under seanserna förekommer saker, som bevisar att andeväsen eller avlidna är närvarande - eller åtminstone att inom människan gömmas hemlighetsfulla krafter, vilka under gynnsamma förhållanden kan göra sig gällande. Detta är många uppfattning om den ockulta forskningen, och det finns lärda, som kallar sig ockultister emedan de tror på hemlighetsfulla krafter och en andevärlds tillvaro, men vilka enligt Madame Blavatskys definition ingalunda är det.

Ockultisten är - enligt Madame Blavatsky - en forskare, som då han är någon Mästares elev, uppfostrar sig på ett särskilt sätt. I den ockulta forskningen får man ej använda andra medel än sig själv. I den högre ockultismen utvecklar människan sig själv eller sin egen själ till redskap för sin forskning. Hon

utvecklar i sin egen själ förmögenheter och sinnen, med vilkas hjälp hon som andevarelse studerar den osynliga världen. Denna forskning - säger Madame Blavatsky - göres sällan med framgång, om människan ej har en lärare som råder henne, om hon ej följer någon vis Mästare eller adept.

Då jag nu vill återvända till mina erfarenheter på 90-talet, vilka småningom gjorde mig till rosenkorsare i den bemärkelse vi ger detta ord, måste jag säga, att då jag nått den punkt varom jag talade i går, blev jag mig själv ovetande ett slags ockultist. Jag hade ej tänkt på ockultism - ej ens drömt om att själv bli ockultist. Jag var endast uppfylld av en osläcklig törst efter sanning: jag ville veta vad livet var. Då det så klarnade för mig, att jag kunde uppnå detta mål genom att följa Jesu fem bud, kom jag ofrivilligt att fullgöra just de villkor Madame Blavatsky fordrade av en sann ockultist. Ty då jag efter bästa förmåga försökte följa Jesus Kristus i hans bud och anvisningar för livet, inträdde jag i själva verket på den väg, vi kan kalla den ockulta vägen. Det var den smala väg, som leder till livet om vilken Jesus talade, och Jesus lovade själv, att den som på den smala vägen går till livet och genom den trånga porten inträder i himmelriket, den blir på samma gång delaktig av sanningens heliga ande, som undervisar i "allt". Jag hade sålunda i min ungdom beträtt den ockulta vägen, oaktat jag själv ej förstod att kalla den så.

Nu önskar jag ingalunda ge en sådan bild av mig själv, som om jag hade varit ett underbarn, vilket i varje punkt följde Jesus Kristus. Om jag föranledde en sådan tro, gåve jag förstås en orätt bild av mig själv. Men å andra sidan skulle jag ej heller önska att någon tänkte att min strävan ej skulle varit verkligen allvarlig och obetingad, ty ingen strävan med andligt mål leder till någonting, om den ej alltigenom är hel och uppriktig. Jag visste ej att jag skulle brutit mot Jesu bud. Jag följde dem efter bästa förmåga. Men jag gjorde den iakttagelsen, att alla de föreskrifter för livet, som Jesus gav om kärlek, ödmjukhet, uppriktighet, renhet, fridsamhet o. s. v. steg allt högre - blev allt mera ouppnåeliga ju mera jag bjöd till att fullfölja dem. Ställningen var ganska märkvärdig. Jag bröt ej mot buden, men jag kände aldrig inom mig att jag skulle kunnat uppfylla dem. Jag kände tvärtom varje stund att man fordrade mycket mera av mig. Varje bud blev så djupt och så högt, så innehållsrikt och så vittomfattande, att det tog form av en kikare genom vilken jag betraktade det mänskliga livet. Och jag såg hurusom hela livet skulle blivit annorlunda, om vi skulle kunna följa dessa bud. Därför blev mina framsteg - om jag så kan säga - på samma gång ett fjärmande från idealet. Om jag gick framåt i uppfyllandet av buden, så blev målet, som varje bud särskilt belyste, avlägsnare, drog sig längre bort, högre upp. Jag förstod härav, att Jesu bud var tagna ur livet självt. Han hade ej upfunnit dem. Han hade fått dem av sin Fader, grävt fram dem ur livets mystiska, gudomliga oändlighet.

Hans bud bekäftade livets egna lagar, och därför var de ändlösa, outtömliga, ouppnåeliga.

Då jag nu efteråt tänker på min ungdoms strävanden, kan jag tydligt observera, hur de delade sig i tvenne perioder, den ena var påtagligen en förberedelsetid, den andra en tid av egentligt arbete och kunskap.

Förberedelsetiden räckte många år. Om jag till det yttre ville karakterisera den, kan jag säga att det var en tid av tjänande. Jag hade karmiskt ett utmärkt tillfälle att få tjäna i mitt eget hem, ty min fader var sjuk omkring tio år. Vi barn skulle varit olyckliga, om vår fader varit tvungen att ligga på sjukhus eller om vi varit tvungna att ha en sjuksköterska hemma, därför tävlade vi barn om att få tjäna och hjälpa honom. Jag som den äldsta hade stor förmånsrätt under de första åren, ty jag fick nästan ensam sköta honom. Det var för mig en tid av enkelhet och ödmjukhet både andligen och till det yttre. Samtidigt studerade jag förstås vid universitetet och skrev även flitigt. Jag ville skriva en bok om teosofi, och flera år arbetade jag utan att få någonting färdigt. Till mitt yttre liv hörde även, att jag ej emottog av någon i hemmet personliga tjänster: jag städade själv mitt rum o.s.v. Till saken hörde även en stor enkelhet i matväg. Jag var en sträng vegetarian. Det lär nog ej ha funnits alltför många vegetarianer i Finland på den tiden, år 1895. Till förberedelsetiden hörde också anspråks löshet i klädsel och i hela det yttre uppträdandet. I mitt inre omhuldade jag tanken på fattigdom. Hade jag varit fri och ensam, skulle jag som Franciskus av Assisi gått ut i världen som tiggare. Men då jag i mitt inre kände, att det var min plikt att tjäna min fader i hemmet, så avstod jag från tiggeritanken, vilken jag förresten fruktade vara både för stor och underbar.

Då jag på detta sätt tillbringat omkring fyra år, blev det en vändpunkt i mitt liv. Hela tiden hade jag varit uppfylld av väntan på något. Jag kände inom mig att jag fortfarande ej visste någonting. Jag litade på Jesus Kristus att han kunde leda mig rätt, men jag kunde ej påstå mig veta någonting. Jag visste t. ex. ingenting om livet efter döden - ej ens med säkerhet om människan fanns till efter döden eller om det existerade varelser och änglar i andevärlden. Jag ville ej tillerkänna mig själv någon kunskap, fastän jag ju till en del var psykiskt känslig och ända från liten

haft översinnliga erfarenheter. Jag ansåg mig nog hava sett ett och annat, men av dessa händelser hade ingen gjort ett så djupt intryck på mig, att jag skulle kunnat tänka: Jag vet.

Jag föreställde mig vetandet större: om jag verkligen skulle veta någonting, vore det på samma gång kunnande. Jag tänkte ofrivilligt på samma sätt som Madame Blavatsky lärde visavi ockultister. Om en ockultist vet någonting så är det för honom liv, kunnande, förmåga. Hans kunskap befinner sig ej utanför honom - den har ej heller sin plats i hans huvud, utan den genomtränger hela hans varelse. Han vet vad han själv är. Sålunda hade Madame Blavatsky definierat ockultismen, och oaktat jag ej tänkte på saken ur denna synpunkt, väntade och önskade jag instinktivt något sådant. Jag sade till mig själv: om jag ernår kunskap, måste densamma vara oförvitlig. Den får ej vara tillfällig och flyktig - den får ej vara tvivel underkastad. Den får ej vara en minneskunskap, läst ur böcker, ingenting sådant, som kan glömmas. Den verkliga kunskapen skall stanna hos mig som en sann livsförmåga, liksom ett språk, som jag som barn inhämtat. Då jag talar mitt modersmål behöver jag ej fundera på eller påminna mig ord. Då en person lärt sig spela piano, är det för honom en levande konst. Han har genomgått en lång träningskurs förrän han lärt sig att spela, men sedan finnes färdigheten instinktmässigt till, så länge han använder och underhåller den. På samma sätt bör förhållandet vara med den sanna livskunskapen.

Därför gick jag under förberedelsetiden i en sällsam väntan. Jag var emellanåt så uteslutande olycklig, så gränslöst nedtryckt. Jag nästan betvivlade att det bleve någonting av alltsammans. Kan väl människan erhålla kunskap? Det var tunga tider allt emellanåt, endast hoppet att ett avgörande måste komma, verkade livgivande. Jag hade ju erfarit, att Jesus var en människa, som förstätt mig under svåra stunder och hade ju alltid trott honom vara en vis människa, på vilkens råd man kunde lita. Jesus hade lovat att den sökande skulle finna, och att för den klappande skulle man öppna. Det upplivade sinnet - denna tro och detta hemliga hopp.

Så kom även vändpunkten.

Det kom en stund i mitt liv, som jag måste kalla pånyttfödelse, men som jag även kunde benämna med ett annat namn - dopet i Jordan. Det är en mystisk händelse, vars skildrande är svårt och inger räddhåga, men som kort och träffande beskrivits i evangeliet.

Det som hände Jesus, då han kom till Johannes och denne

döpte honom i Jordan - detsamma kan ske människan den dag som är, om hon vandrar i Kristi' spår. Det skedde mig. Jag blevd dopt.- Enskildheterna härvid kan jag ej berätta, men ett par saker vill jag omnämna.

Den ena bestod däri, att jag kände mig vara Guds Son. I den stunden visste jag människans hemlighet. Människan är en helt annan varelse, än vad hon själv trott sig vara. Människan har trott sig vara en kroppslig och själslig varelse, en liten mänsklig personlighet, vars innehåll finnes i hennes själsliv, - och människan är i själva verket något helt annat. Hon är en evig ande, född av rymdernas Faders egen kärlek - utslungad ur världsförnuftets eld. Människan är Guds Son. Oändlighetens eviga och outtömliga liv finns i henne. Hon är det livet. Hon är en del därav, men hon är det även helt. Så sade också de gamla indierna: "aham Brahmaasmi" - jag är Brahma - och "Tattvan asi" - du är Det. Under sin pånyttfödelse känner människan sig vara Gud, det stora livet, och samtidigt dess Son, Guds Son. Såsom Jesus sade om sig själv: Jag är i Fadern och Fadern är i mig. Detta erfar människan vid sin pånyttfödelse, då hon döpes till en ny varelse.

Den andra märkvärdiga omständigheten, som jag då fortfarande ej förstod, men vilken slöt sig som en paralie 11 företeelse till pånyttfödelsen, var den, att Jesus Kristus på det mest hemlighetsfulla sätt var därvid närvarande. Dock ej närvarande såsom den, vilken skulle förrättat dopet - eller såsom Fadern, till vars Son människan kungjorts, - utan som en sagolik, genomträngande personlighet, vilken var med i den medvetna vissheten av Guds Son. - Här avbryter jag nu min skildring, då jag senare ämnar återkomma till detsamma, men då jag genomgick ovanstående erfarenhet, var jag full av undran över denna Kristi hemlighetsfulla närvaro.

Denna mystiska erfarenhet försiggick varken under sömn eller dvala utan vid klart dagsmedvetande. Jag var fullkomligt mig själv före händelsen och likaså medan den varade, men ändå förvandlades jag helt och hållet under de stunderna - jag blev liksom medveten om jaget, som tidigare varit förborgat. Och då den underbara tilldragelsen var förbi, började ett nytt liv.

Kort efter dopet fyllde jag 21 jordiska år, och fick då uppdraget att grundlägga den teosofiska rörelsen i Finland. Under förberedelse tiden hade jag fantiserat om ett och annat. Jag hade drömt om hur härligt det vore att få skriva en teosofisk bok eller att få

tala för teosofin, men allt var så obestämt och dunkelt. Nu efter min pånyttfödelse mottog jag befallningen: grundlägg den teosofiska rörelsen i Finland. Till det yttre hörde hit, att jag ej i någon form fick mottaga hjälp av andra. Det gällde blott att arbeta. Jag måste bege mig ut i livet, lämna mitt bardomshem och - såsom världen plägar uttrycka det - komma tillrätta med mitt eget. Jag fick leva ett så enkelt och fattigt liv, som jag någonsin drömt om. Det teosofiska arbetet var de enda jag skulle egnas hela min uppmärksamhet.

Naturligtvis vill jag ej här relatera något om mitt teosofiska arbete, varom vår rörelses yttre historia berättar (i förbigående vare blott nämnt, att under åren 1897 - 1900 arbetade jag mera på svenska språket än på det finska; först år 1901 begynte mitt regelbundna finskspråkiga arbete), utan min mening är att nämna om dess inre omständigheter: uppnådde jag kunskap - inträdde jag som människa i Guds rike.

Den senare omständigheten hade på sätt och vis försiggått. Början skedde i den mystiska pånyttfödelsen, ty jag hade kommit in i ett nytt liv och kände mig leva i himmelriket - kände mig tillhöra någon inre krets, till vilken Jesus Kristus hörde. Men efter pånyttfödelsen fick jag dessutom erfara, att människan i sanning är kallad att uppnå gudomlig kunskap.

Ty då människan blivit född till himmelrikets - alltså den osynliga världens - medborgare, begynner hennes liv i andens värld, och då kan hon även komma i kontakt med den s. k. andevärlden. Hon får se och får erfara. Jag säger genast rent ut, att allt det jag fått se, veta och erfara, har i mitt tycke varit som nådebevis av högre makter. Jag finner ej hos mig själv någon förtjänst eller någon orsak, varför allt detta skulle få hända mig. Varför fick väl jag erhålla kunskap och erfarenhet? Varför just jag? Jag var ej värdig dessa erfarenheter. Därför skall ej någon annan sanningssökare, som gör sitt bästa, tänka, att han - om han i sina strävanden ej så fort uppnår resultat som jag - vore åsidosatt eller mindre värdig. Jag har ej funnit någon annan orsak för min framgång än den, att denna kanske var oundviklig för mitt arbete, då jag hade fått i uppdrag att arbeta för den teosofiska rörelsen.

Nu vill jag omtala tre händelser.

Då jag på ovan beskrivna sätt genomgått pånyttfödelsen, kom jag

efter något år i beröring med de s.k. Mästarena. Jag fick träffa några sådana Mästare och adepter, om vilka det talas i teosofiska böcker. Madame Blavatsky var i ständig kontakt med dem, och många efter henne säger sig ha träffat Mästare. Då jag år 1900 råkade överste Olcott, Teosofiska Samfundets stiftare-president, blev det med honom även tal om Mästare. Han sade sig då personligen känna flere av dem. De hade kommit till honom. Alla hade han ej sett med fysiska ögon, men några hade han träffat i fysisk gestalt. En del adepter hade han sett i en sådan "skenkropp" eller majaavi rupa, som Mästare kan ikläda sig vid sitt uppträdande. Överste Olcott var lika övertygad om deras existens som Madame Blavatsky, och fann det rent av skrattretande, då t. o.m. den lärda världen ibland trodde, att Madame Blavatskys egen fantasi uppkonstruerat de invigdas brödraskap.

Dessa vise hava för sed att uppenbara sig för en lärjunge, då den finner, att lärjungen är "mogen" eller att deras framträdande är till nytta för honom. I början trodde jag, att alla Mästare bodde på Himalaja i Tibet, men senare fick jag veta, att de fanns även på andra orter, t. ex. Egypten, Europa, Amerika. Jag träffade ingen av dem på fysiskt sätt, och mig veterligt rörde sig ingen av dem i Finland. Mitt sammanträffande med dem skedde dock inte under något drömtillstånd, utan sålunda, att jag själv befann mig utanför min fysiska kropp, som vilade i sängen eller satt i meditationsställning. Själv rörde jag mig i en annan - för vårt fysiska öga osynlig kropp, fritt och självmedvetet. I detta tillstånd träffade jag dessa underbara adepter. Teosofiska Samfundet hade offentligt och inom sin esoteriska krets talat om tvenne Mästare; av ett fotografi förstod jag nu att jag hade träffat den ena av dem. Men bland adepter fanns en, vars möte med mig blev - jag vill här i förbigående berätta därom - ett bevis på, att jag i sanning hade råkat en levande varelse och en "Äldre Broder".

Jag hade länge samtalat med honom om mångahanda saker, då jag till slut frågade honom, vem han var. Han föreföll mig så synnerligen vänlig, så broderligt artig - det finns Mästare, som äro så majestetiska, att man ej skulle våga framställa frågor till dem - att jag tog mod till mig och frågade: "Men vem är Du?" (Jag vet inte vilket som här vore rättare att använda, tilltalsordet "Ni" eller "du". Vårt samtal fördes på engelska språket, och där undgår man alla blindskär genom ordet You.) Han svarade genast: "Jag är den ungerska invigda, som Madame Blavatsky talar om i "Den Hemliga Läran"

Jag blev förvånad, ty jag hade aldrig tänkt på någon ungersk invigd. Men att Den Hemliga Läran talade om honom, det fick jag snart konstatera.

En tid härefeter besökte jag Sverige och stiftade där bekantskap med en esoterist, som gjorde på mig ett sällsynt sympatiskt intryck. Vi samtalade om så djupsinniga saker, att jag plötsligt beslöt att berätta för honom om mina sammanträffanden med Mästare. Då jag bl. a. nämnde, att en av dem kallade sig den ungerska invigde, varom den Hemliga Läran talade, blev min svenska vän mycket häpen. "Jaså verkligen", utropade han. Och plötsligt steg han upp - vi satt i det Teosofiska biblioteket i Stockholm - tog från bokhyllan ett tjockt verk, placerade det i min hand och sade: "Bläddra i denna bok". Jag bläddrade i den, och oväntat såg jag framför mig en bild, som gav mig liksom en elektrisk stöt - ty jag igenkände: där är den adpet, som jag träffade, där är den ungerska invigda! Men under porträttet stod ett främmande franskt namn, och man nämnde ingenting om någon ungersk invigd. Jag påpekade detta för min vän, och han förklarade: "Det är just den ungerska adepten, som är känd under detta andra namn". Sedan beskrev han för mig, hurusom denna adept på 1700-talet rörde sig i Europa såsom greve de Saint Germain. Porträttet, som fanns avbildat i boken, var målat i Frankrike någon tid före den stora revolutionen. - I de historiska läroböckerna är greve de Saint Germain stämplad som äventyrare, men - liksom Madame Blavatsky under våra dagar - var även han ett sändebud från det hemliga brödrskapet. Dessa saker var för mig lika häpnadsväckande som bevisande. De var ett bevis på att den varelse, som jag hade träffat och samtalat med, inte endast var en historisk personlighet, vars porträtt fanns kvar, utan en i den teosofiska världen känd ungersk invigd, vars pseudonym var greve de Saint Germain. Hans rätta namn var Rakoczky, och han tillhörde den furstliga ätten Siebenbürg.

Ännu vill jag tala om den andra omständigheten, som kom att öka min ockulta kunskap. Jag blev satt att studera livet efter döden. Det försiggick sålunda, att jag fick besöka olika tillstånd i dödens boningar - i helveten, skärseldar, himlar. Jag fick råka olika avlidna och undersöka deras tillstånd. Det var lika lärorikt som spännande. - "intressant" som man säger - men åsynen av människornas olika öden var ej närmelsevis så märkvärdig, som den visshet jag fick, att även jag på detta sätt hade varit i dessa tillstånd efter döden och ännu kunde komma att vara det. Allt det jag

fick se, var på samma gång som att se mig själv. Denna undersökning och kännedom var ej såsom ett betraktande från sidan, hur en annan människa plågades eller vad hon sysslade med i livet efter döden. Det var ej något tillfredställande av nyfikenhet - vilket i själva verket hade varit lågt och inhumant - utan det var deltagande i den avlidnas liv. Om jag fick se en människa som pinades i helvetet, var jag själv med denna människa och led hennes kval.

Den ockulta forskningen är ej en vanlig vetenskaplig forskning, som tillåter människan att vara helt och hållet utanför sitt forskningsämne. Vi sammanblandar t. ex. kemiska ämnen och åser vad därav bildas, och är själva utanför allt. Vår kropp och våra sinnen avskiljer oss fullkomligt från den kemiska processen. Men i den ockulta forskningen ärrvår vetenskpliga objektivitet av andlig natur. Man får icke undersöka t. ex. tillstånden efter döden, om man ej betalar lösen - om man ej åtager sig att lida samma smärtor, som själarna lider i helvetet. - I förbigående sagt finns inget evigt helvete, men för att ens för en stund kunna utstå kvalen, måste sanningssökaren vara sin fantasys herre, så att rädsla ej överväldigar honom. Man måste äga medkänsla och kärlek för de lidande och lust att lida med dem. Men samtidigt måste det råda lugn i anden, så att en opartisk, vetenskaplig iakttagelse blir möjlig. Därför erinrar jag mig det som berättas om många frälsare, nämligen, att de efter sin död nedsteg till de fångna själarna och predikade för dem i deras mörker. De nedsteg till hades, dödens boning. Däri består just den ockulta forskningen. Det är nedstigande i dödsriket för att hjälpa. Det är ej ett tillfredställande av nyfikenhet, det är ett hjälpande av kärlek. Det är i fångenskap bundna själars upplysande, intalande av mod och tröstande - och det är ibland ett ganska långsamt arbete. Fastän hjälparen tar del i lidandet, lyckas det honom ingalunda genast att öppna den andres ögon. Gång på gång får han gå för att trösta, tala och förklara, förrän de avlidna i sin pina ens lyssnar på honom. En förhärdad hädangången har ej lätt att höra samvetets röst.

Detta att besöka de döda och försöka undervisa dem är ej så vidare "övernaturligt" ty det finns jämförelsevis mycket levande människor, som gör det, fastän de fortfarande ej är särskilt utvecklade som ockultister. Godhjärtade människor, vars själar ej klavbindas av trångbröstade trosartiklar, vilka överflödar av hjälpsamhetslust och vilka här på jorden bland fysiska människor hjälper och tjänar, tröstar och gör gott - kann, medan de sover, lära sig att hjälpa avlidna.

Under sömnen går de - fastän de inte kommer Ihåg det och ingenting vet därom - ut i sin astralkropp, och då de är människor uppfyllda av lust att hjälpa och tjäna, upptages de i en skola. De undervisas om vad de skall göra och hur de skall hjälpa. Detta är ett obeskrivligt stort resultat speciellt under vår tid, ty efter det världen emottog det teosofiska budskapet, har sådana astrala skolor anordnats i olika länder i den osynliga världen, och där undervisas levande människor - medan de sover - att utföra ett tjänande arbete. Därför har de vise för vana att säga sinsemellan: alla människor - de må vara hur fattiga som helst - kan alltid tjäna och hjälpa andra, blott de söker sanning, frigör sitt förnuft från dogmernas fjättrar och bibehåller sina hjärtan deltagande och kärleskfulla. Då lär de sig att nattetid göra gott. Men låtom oss minnas: ingen enda människa är kompetent att hjälpa om natten, om hon ej gör det om dagen, när hon har möjlighet därtill. Vi måste vara hjälpsamma om dagen, så att vi har rena händer om natten. Människan tar som en börda in i sitt nattliv - hon tycker sig bära kedjor kring händer och fötter, vilka hindrar henne att hjälpa, om hon ej under dagens lopp velat göra det. Men är hon istånd att fylla detta villkor, då behöver hennes sömn ej ske förgäves. Vi är vana att säga att en tredjedel av vårt liv går förlorad - och det gör den också, om vi är hårdhjärtade, onda och illvilliga människor. Men om vi är goda och hjälpsamma, så är förhållandet motsatt. I andevärlden är den istånd att göra gott, som har ett rent hjärta.

Ännu återstår för mig att berätta om den tidigare nämnda tredje omständigheten, men den är av sådan märkvärdig beskaffenhet, att jag först i morgon skall tala om densamma.

.....

IV

ROSEN-KORSET

Efter mitt föredrag i går skulle åhöraren, om han ej tidigare varit sympatiskt stämd mot Rosen-Korset eller mig personligen, med fullt fog kunnat utropa, "Vad tror väl denna P. E. sig vara? Han framställde ju sig själv nästan som Guds Son, för att nu ej säga som en frälsare. Han talade om sina clairvoyanta iakttagelser, sina strövtåg i andevärlden och om hjälpande av de döda. Han berättade både det ena och det andra om sig själv. Vad tror han sig då vara? En gudomlig varelse? Men om denna åhörare kommit till mig och gjort den frågan, skulle jag genast svarat avvärjande: "Jag tror ingenting om mig själv. Som personlighet är jag ingenting. Jag är ej Guds Son, ej clairvoyant, ingen vis - ingenstädes har jag varit och ingenting har jag utfört". Troligen skulle då åhöraren, som så vänligt kommit till mig och frågat, blivit förvånad och kanske skulle någon av mina speciella vänner även häpnat över ett sådant svar. Möjligen hade denna vän skapat sig en vacker och ädel bild av mig, och härmed hade jag rivit sönder denna bild och åsamkat honom en bitter besvikelse. - Huru förhåller sig då saken? Förekommer ej här en tydlig motsägelse?

Jag har berättat sådana här saker, för att jag velat framställa vari min Rosen-Kors-livsuppfattning består och hur jag kommit till densamma - min framställning är ej slut - och därför har jag varit tvungen att beskriva de saker och de händelser jag velat tala om, på det sätt de vederfarits mig. Men genom mitt ovan relaterade i negativ riktning gående svar åt vår antagna spörjande åhörare hade jag ju tydligen talat I kors. - Kanske dock ej. Jag vill förklara mig.

Om jag nu i tankarna går - låt oss säga ett kvartsekel tillbaka i tiden, minns jag, att jag aldrig vid mina föredrag om den teosofiska livsåskådningen nämnde något om, att jag själv kände till dessa saker. Mitt tal var alltid objektivt, historiskt eller filosofiskt.

Jag talade förstås alltid med stor övertygelse, så att åhörarna kände, att jag trodde på det jag sade - men jag talade aldrig om mig själv. Samtidigt tänkte jag dock eller rättare sagt kände jag tyst inom mig: "men jag vet. Ni anar ej, ni alla, som sitter här och lyssnar, att jag känner till dessa saker. Ni anar ej var jag varit och vad jag erfarit. Ni anar det ej, och jag vill ej heller tala därom".

Men då sommaren 1902 nu för mig personligen okänd person, som hört mig tala någon gång, sade mig då vi av en slump i tåget råkat i samtal med varandra: "Ni torde här i Finland vara en sådan liten vis man. Jag har alltid trott så," - jag kunde ej annat än småle och göra en avvärjande rörelse med handen, men komplimangen verkade befogad. "Så är det, tänkte jag, fastän jag inte säger det."

Jag vill nu beskriva en annan psykologisk iakttagelse. Ibland sade mig mina vänner och bekanta: "Du är en talare. Du är riktigt född därtill." - Då kände jag mig djupt sårad. Andligen blev jag alldeles förkorssad, alldeles som om man hemligen hade smadat mig. Jag trodde att mina vänner berömde mitt formella sätt att tala och därmed åsyftade, att talandet var liksom ett yrke för mig - och jag föraktade i mitt hjärta all slags yrkesmässighet. I mitt eget tycke var jag en fri människa, en kostnär, som beskrev sina tankar och upplevelser. Aldrig hade jag kunnat tala, om jag ej haft någonting att säga. - Jag var således ingen "talare".

Då jag nu som äldre tänker på min ungdoms psykologiska reaktioner, kan jag bättre bedöma dem än då. Min nuvarande personlighet hade som en karmisk naturgåva av sitt föregående ärvt en slags förmåga att tänka och att i ord kläda dessa tankar, men mitt inre jag, som använde denna förmåga, skänkte densamma naturligtvis intet värde "per se", och personligheten var sålunda härvidlag ej ärelysten, då den engång avstått herraväldet åt jaget. Däremot var personligheten färdig att lyssna till frestarens röst och tillvälla sig äran av de kunskaper och förmögenheter, vilka ej var dess egna, utan helt och hållet tillhörde det högre, inre jaget. - Då jag så här på äldre dagar talat om mina egna erfarenheter och liksom exponerat mig själv, har det skett med stor ångest. Det har känts som om jag hade ställt mig själv invid skampålen för att mottaga världens spöslag, och dock har jag på

samma gång känt fröjd och tacksamhet för att även jag fått vittna för sanningen.

Jag har nämligen under årens lopp lärt mig någonting nytt, det, till vilket jag i går ville komma, då jag nämnde om, att det finns en tredje omständighet, som jag har lust att tala om. Denna tredje omständighet, för vilken jag ej hann redogöra i går, har just förändrat min personliga inställning till det ockulta vetandet. Jag kommer ihåg vad Madame Blavatsky i "Tystnadens Röst" säger enligt en gammal österländsk källa: om din själ skiljer sig från sin egen puppa och flyger fri genom luften töjande på silversträngen, om den betraktar sin bild på rymdens vågor och säger till sig själv: det där är jag, så erkänn, o lärjunge, att din själ är fångad i villornas nät.

Underbar är den lärdom, som människan uppnår i det andliga livet. Underbar åtminstone då, hon följer den väg som Jesus' visat. Då jag i går talade om Guds Son inom mig själv, antydde jag, att då jag erfor detta var Jesus Kristus på ett sällsamt sätt närvarande. Då kunde jag ej förklara det för mig själv, jag endast undrade men under årens lopp - efter långa bemödanden och erfarenheter - har denna märkvärdiga sak småningom klarnat.

Man kan dock ej förstå densamma, förr än man står i rätt förhållande till sitt personliga jag. Människan måste avstå från sitt eget liv och sig själv, för att vinna Livet, finna Kristus. Doperfarenheten är nog så hel och överväldigande, och känslan av att vara Guds Son förnimmes såsom förverkligat i den stora upplevelsen. Men människan är dock ej med detsamma en fullkomlig Kristus-varelse, utan hon måste småningom under årens lopp förverkliga det, som hon var under döpelsestunden. Hon kände sig då vara Guds Son, och efteråt kan hon lätt tro, att hon själv personligen är denna Gud Son. Hon kan naturligtvis icke tala dörom med någon. Hon säger endast tyst och hemlighetsfullt till sig själv: Jag är Guds Son. Först efter mycken ångest och mångahanda erfarenheter lär hon sig att ej säga till sig själv: Jag är Guds Son, utan: Guds Son är inom mig. Hon lär sig att ej säga: Jag är Kristus, utan: Kristus är inom mig. Såsom aposteln Paulus säger: "Nu lever ej jag utan Kristus lever i mig.

Det bör människan lära sig i de andliga erfarenheternas skola. Hon får småningom blotta sig själv. Hon får efter hand kasta ifrån sig allt som är hennes eget jag och inse, att hon

är ingenting - att hennes enda frälsning är Kristus inom henne. Hennes frälsning består däri, att hon själv lämnar scenen, förnekar sig själv, glömmer sig själv, ger sitt eget liv, på det Kristus må kunnat taga henne i besittning, leva i henne, verka i henne.

Då man sade åt Jesus: gode lärare, gode Mästare, gode Rabbi, svarade han avvärjande: Gud ensam är god. Vad jag gör, sker ej av mig själv, utan Fadern inom mig gör det. En pånyttfödd människa kan ej heller säga, att hon skulle vara någonting, - hon strävar tvärtom till att själv vara ingenting, så att Kristus kunde vara allt i henne. Därför är hennes liv ett långt och mödosamt frigörande från sig själv, från sin själviskhet, sin egenkärlek, sin inbilskhet-från hela sitt vanliga, personliga jag. Hennes liv är en vandring bort från allt detta, så att Kristus, styrkans klippa, Gud, må kunna verka i henne. I själva verket ställer människan endast hinder på sin frälsares väg, och det största hindret är hennes eget jag. Om vi kan utplåna det, då kan Kristus bo inom oss, då kan den gudomliga kärleken och visheten uppfylla oss. Vårt högmod och vår egenkärlek får ödmjuka sig, och vi lär oss slutligen, att vårt eget jag vet ingenting, kan ingenting, förmår ingenting. Och dock kan det egna jaget både veta och hjälpa, om det bereder rum för det gudomliga jaget, Kristus - och såsom min erfarenhet var - - för Jesus Kristus.

Nu kommer jag till sakens kärna. Kristus-livet kom till mig hur skall jag nu säga? - i Jesu Kristi gestalt. Jag kan ju ej på grund av en empirisk erfarenhet påstå, att en sanningssökare tillhörande en annan religion t. ex. den buddhistiska, som absolut redbart och hängivet följt den väg Buddha utpekade, skulle vid sin pånyttfödelse uttrycka sig: "Jesus Kristus är inom mig." Så säger han förstås ej - minst av allt om han ej ens känner Kristi namn - utan han säger med säkerhet: "Buddha är inom mig." Så skulle åtminstone en nordbuddhist, som går mahajaana-vägen uttrycka sig. Och är han då verkligen erfaren - har han låtit sitt personliga jag träda tillbaka för att i sitt dagsmedvetande emottaga det stora ljuset från Buddha, så att han viskar: Buddha är inom mig. - då har han funnit sanningen, då har han kommit till den mystiske, kosmiske Kristus, som är bakom allt. Och jag är böjd för att tro - fastän jag ej kan göra det på grund av empirisk erfarenhet - att det till slut för varje sanningssökare, han må sedan vara buddhist eller vad som helst, klarnar vem det är, som i denna kosmiske Kristus möter honom som en per-

sonlig kraft, såsom det skedde Paulus på vägen till Damaskus.

Den kosmiske Kristus är nämligen ej endast en stor opersonlig kärlek och ett förnuft, som får insteg hos oss. Ty då skulle ju vårt jag fyllas av denna kärlek och detta förnuft och vi själva vara ett med dem. Men nu kommer denna stora kärlek och förnuft till oss som en personlig kraft. De kommer som en frälsare.

I min erfarenhet var den frälsaren Kristus, Guds Son, personifierad i Jesus. Oaktat Guds Son metafysiskt sett är vårt innersta jag, får vi emottaga det i vårt dagsmedvetande genom Jesu Kristi förmedling såsom den levande frälsare, som upplyfter oss. Det är en inre och mystisk händelse och Jesu närvaro är en symbol -- i ordets ursprungliga betydelse — därav, att sanningssökaren faktiskt hittat tillbaka till sin Faders hus. Ty bakom frälsarens personlighet står den Fader, som är opersonlig, den Fader, som vi ej kan definiera - rymdens och evighetens absoluta, oändliga, hemlighetsfulla liv, det mörker, där Logos, den kosmiske Kristus, Guds Son är det strålande ljuset och som här på vår planet, här i vår mänsklighet iklätt sig Jesu Kristi gesalt.

Varför påstår jag nu att Jesus Kristus är Logos' personifierade kraft? Varför kan det ej vara Buddha? Av den enkla orsak att Jesus Kristus inverkade förnyande på hela vår planets andliga liv; om detta har jag talat närmare t. ex. i boken "Paulus och hans kristendom", men jag skall också nu belysa saken litet. Det vita brödraskapets Mästare godkänner i det fysiska livet endast den moral, som Jesus representerade och till en del före honom Buddha. Med detta uttalande avser jag ej att oöverlagt stöda den nuvarande s.k. kristendomen och kristna kyrkor. Kristenheten anser ju nog Jesus som världens enda verkliga frälsare, men den är ej underkunnig om sina egna trosartiklars sanna betydelse. De kristna kyrkorna har inte redbart sökt Guds rike och ej medvetet gått i Jesu spår, då de alla tvärtom under århundraden förbigått Jesu egen lära och hans egna bud, och hakat sig fast vid gamla judiska läror och bud - och gör sålunda av Jesus något slags yttre frälsare. Kyrkorna har ej lagt huvudvikten på Pauli ord: Kristus inom oss Christus in nobis - utan mera, nästan helt och hållet både i sina gudstjänstceremonier och sina läror, tonvikten på sina egna ord: Christus pro nobis, Kristus för oss.

Jesu Kristi mysterium blir lättare att förstå, om vi kan få en helst litet klarare föreställning om den sak, som benämnes återlösning.

Teologer och troende människor beskyller teosoferna för bristande förståelse för Kristus eller för att de ej tillber honom, ej håller honom så helig, som han bör hållas. I själva verket miss-tager sig dessa anklagare - och i stället kan vi teosofiska san-ningssökare använda ett skarpt språk då vi talar om kristendomen. Vi vill endast påvisa huru förvänt det är, att av mänsklighetens stora drama och öde på denna planet göra ett teatraliskt yttre skådespel, där i synd fallna människor, en vredgad och hämdgirig Gud, den onde och en sentimental frälsare utför var och en sin roll. Man börjar även inom kristenheten mer och mer observera, att en sådan världsuppfattning är alldeles för ytlig för att kunna vara sann. Det måste finnas en annan och högre uppgift för alla dessa dogmer, vilkas esoteriska betydelse ingen förnekar.

Med er tillåtelse vill jag i korthet ur esoterisk synpunkt fram-ställa mänsklighetens drama, på det vi må förstå Jesu del däri.

Jag talar om mänskligheten i dess helhet och på samma gång om varje människa som enskild individ, ty individen är en miniatyr-bild av mänskligheten, och varje individs historia är en minia-tyrbild av mänsklighetens historia. Detta medgiver vetenskapsmän-nen vara rätt. Biologerna förklarar att individens utveckling är ett sammandrag av rasens utveckling, varför en fullkomlig analogi förefinnes mellan individens historia och mänsklighetens historia, mellan individens sammansättning och mänsklighetens sammansättning.

Varje enskild person har sitt speciella kännetecken, och det är hennes eget jag. Ingen kan använda ordet "jag" om en annan människa, var och en använder det blott då det gäller henne själv. Häri ligger en utomordentlig hemlighet. I psykologin är det vanligt, att jaget assimeleras med själslivet, genom att påstå att jaget är detsamma som dess eget innehåll eller själsliv, att jaget sålunda är identiskt med tankarna, känslorna och viljans inre yttringar. Ofta tillägger man ytterligare, att utan själsliv skulle det ej finnas något jag, ty borttager man önskningsarna, begären och viljan - vad återstår väl av människan? Intet, säger psykologerna, då de analyserar människans själ. Dock har de orätt, ty vi måste medge, att vi kan föreställa oss jaget utan tankar, känslor, utan önsknings, begär och själens hela personliga inne-håll. Vi kan låta ordet "jag" eka i rymden, och jag är då ett ord, men det ordet kan människan använda endast om sitt eget jag.

Hon har vetskap om sin egen tillvaro, utan att denna tillvaro har något innehåll. Här på syftade antagligen Descartes, då han sade: cogito, ergo sum, jag tänker, alltså är jag till. Detta kan vi teoretiskt förstå, fastän vi omöjligt i praktiken kan röra oss som enbart jag utan innehåll. Dock skulle vi stanna på halva vägen, om vi påstodo, att det rena, innehållslösa jagets hemlighet är dess egenskap av förnuftsenshet. Människojagets hemlighet är djupare, dess grundväsende är av etisk natur. Människans jag är en etisk, moralisk förnuftsenshet. De bevisas av det manifesterade jaget.

I verkligheten känner vi jaget endast i den mån det uppenbarar sig i världen. Varje människa har sin egen värld, där hennes jag kommer till uttryck. Vad är det för en värld? Den består just av hennes själ, där jaget uppenbarar sig som ett etiskt förnuft, d.v.s. som ett förnuft, vilket oavbrutet är i kontakt med de moraliska motsatserna, gott och ont. Jaget är sin egen naturs etiska kritiker. Det indelar själv tillvarons företeelser i goda och onda, därtill delar det sig själv i gott och ont. Jaget säger om sig själv: jag är god och jag är ond. Man sade även i den gamla liknelsen, att mänskligheten bor i edens paradiset, där kunskapens träd på gott och ont befinner sig. Och ej allenast mänskligheten utan varje enskild individ. Människans jag är i livets paradiset bundet vid detta träd.

Vad är då detta träd på gott och ont? Då vi undersöker det närmare, kan vi säga så här: jag går nu ej till grunden av dessa saker, därtill har vi ej tid, jag talar allegoriskt och med stöd av iakttagelser - och ni kan var och en avgöra, hur mycken grund det finns för mina ord: tack vare kunskapens träd på gott och ont, så lär sig det mänskliga jaget under inkarnationernas lopp att erkänna: det onda, det är min själ, det goda, det är min kropp.

Denna paradox innehåller sanning. Då människan som jag begrundar sin egen gåta, märker hon: det moraliska onda är hennes själ, hennes själsliv, som hon fört med sig från djurriket - djuret inom henne. Hennes känslor, önskningsar, begär, de flesta av hennes tankar, hennes själviska natur - allt är det hos henne nedärvt från djurriket. Det är hennes inre, astrala varelse. Det finns inom henne. Då hon åter objektivt vetenskapligt betraktar sin kropp, studerande dess anatomi på operationsbordet och dess fysiologi med de noggranna sinnesförmåelserna, ser hon hur vist kroppen är konstruerad och hur dess funktioner är

fullkomliga. Under inkarnationernas lopp lär hon sig att iakttaga, att i den mån hon förstår att lyssna till sin kropps röst och neka att lyda sin själs djuriska frestelser, i samma mån utvecklas hos henne den mänskliga tanken - det tankeliv, hon kallar gott, rätt, förnuftigt. Det tankeliv, som tjänar den djuriska själen, har utvecklats i slapphet och lättja, och det kallar hon ont. De goda tankarna har hon lärt sig genom sin kropp, genom förmedling av sin kropps rena sinnen, och de onda genom att lyssna till sin själs djuriska begär. Kunskapens träd på gott och ont finnes inom människan - och kunskapens träd på ont förefaller henne att tillsvidare stå närmare, då instinkterna, nedärvda från djurriket, lagt grunden för själviskhet inom mänskligheten. - Hos människan har dock även mycket gott hunnit utvecklas genom naturlig urskillning och utveckling.

Såväl mänsklighetens som individens utveckling bleve dock oerhört långsam - den skulle kanske helt och hållet avstanna - om i tillvarons eden ej funnes ännu ett annat träd: livets träd, varav människans ande växer. Och vad är detta livets träd? Det är det goda, som kommer från höjden, vilket ej är människan själv själsligen, ej åstadkommet av henne själv, ej utvecklat hos henne genom sanningsenliga iakttagelser, sinnesintryck eller inre prövningar, utan som kommit till henne från ovan. Men detta livets träd, varav hon i anden är delaktig, till vilket hon kan sträcka sin hand och i sin nöd vädja - är ändock så högt och långt borta, så avskilt från henne, att hon ej ser och ej finner det. Hon endast anar dess tillvaro. Under sina högsta stunder förnimmer hon att någonting gott berör henne, men det goda förefaller att vara så utanför hennes vanliga medvetande, att människan under årtusendens lopp vant sig vid tron, att livets träd blommar i någon yttre himmel. Hon har ej ens kallat det livets träd. Hon har kallat det Gud eller i pluralis gudar, hon har börjat tro, att allt gott, all makt, allt vetande är utanför henne, hos någon Gud eller hos några gdomliga varelser. I varje religion har människan sträckt händerna mot gudarna och åkallat deras hjälp, men sällan har hon ens vågat tänka, att Gud eller gudomliga väsen skulle finnas inom henne själv. Endast verkliga sanningsökare har under tidernas lopp förstått, att på samma sätt som trädet på gott och ont är inom människan, så är även livets träd - ja trädet på gott och ont skall i själva verket förvandlas till livets

träd, som står mitt i paradiset. Mänsklighetens uppgift är denna omvandling, och därför önskar sådana varelser, som redan utfört densamma, hjälpa mänskligheten. Även på vår planet har under långa tider funnits sådana människor, hos vilka livets träd är levande.

Vad är detta livets träd? Vari består det goda, som till en ringa del finnes inom oss, men mycket mera ovanom oss?

Det är Guds Son, som vi kallar den kosmiske Kristus eller Logos. Det är den inom det stora eviga livets medvetande dolda föreställning eller bild av det fullkomliga, personliga livet. Kristus är Guds Son. Guds Son är i oändligheternas Fader -medvetande, en levande, fullkomlig människa. Denna universala Logos "är hos Gud och är Gud" och uppfyller hela rymden, samt står bakom allt manifesterat liv, och strävar att framträda därur. Allt manifesterat liv är till för att den fullkomliga Sonen till oändligheternas Gud, den fullkomliga människan - såsom vi säger härpå denna planet - skulle kunna uppenbara sig. Vi kunde även med andra ord säga: tillvarons mening är Guds personlig-görande. Det kosmiska medvetandet söker sig oavbrutet ned i materien, i manifesterade former, och om vi tänker på livet på denna planet, säger vi: det kosmiska Kristus-medvetandet har i alla tider försökt uppenbara sig i vår mänsklighet och har även till en del lyckats göra det genom många profeter. Kristus har uppenbart sig i många religioner, i många andliga strävanden, och framträdde som förnuftets klara ljus hos Buddha omkring 600 år före Kristus. I Buddha ljöd Kristi röst och Buddha talade Guds ord. Men den kosmiske Kristus uppenbarade sig fullkomligare än någonsin förr i Jesu person, i Jesus Nasareus, som därför kallats Jesus Kristus.

Jesus Kristus är den människa, som förkroppsligade den kosmiske Kristus, och genom vilken Logos eller världsalltets Guds Son personligen kunde framträda. Jesus Kristus var den första, som helt och fullt uppenbarade Gud Fader på jorden. "Den som ser mig, ser Fadern". Jesus Kristus befriade eller löste jordklotet ur dess lägre jags eller Satnas bojar, och nedsteg själv som det livgivande jaget i jordklotet. Samtidigt nedsteg han i mänskligheten - ej genom att bemäktiga sig människornas jag - utan genom att hämta den kosmiske Kristus så nära varje människa, att den kosmiske Kristus i Jesu Kristi person klappar på varje människas hjärta och frågar av var och en: vill du följa mig?

Vill du bliva lik mig? Vill du förena dig med mig?

Vem kan veta, vilka oändliga tidsrymder det skulle kunnat pågå, förrän vi hade varit i stånd att befästa det goda inom oss till någonting så starkt, att vi helt vågat tro därpå och välja livets träd, Kristus, i stället för trädet på gott och ont, ja, vem kan veta det. Kanske hade våra jag därförinnan gått förlorade. Nu däremot har den kosmiske Kristus blivit personlig, blivit en levande frälsare, som kan lösa eller befria oss från vårt eget jags tunga bojar. Vårt jag kan förenas med Kristus-jaget, och däri består dess frälsning. Då människan ej mera hänger fast vid sin egen själ, sin animala del, vid sitt själviska jag med önsningar och begär - då kan hon frigjord förenas med Kristus, så att Jesus Kristus lever i vårt jag. Jesus Kristus undanskjuter ingalunda vårt eget jag. Han endast "löser det ur Satans våld". Det är en alkemisk process, som varje människa kan erfara.

Varje människa kan erfara denna mystiska frälsning, om hon följer Jesus Kristus. Men man kan ej uppleva densamma genom att hänge sig åt någon kyrkas eller sekts dogmer. Allra högst kan man härvid erfara en inre salighetskänsla under ett hysteriskt tillstånd av "tro" - men här är det ej fråga om sådant. En hysterisk väckelse är den verkliga pånyttfödelsens vrångbild. Här är meningen den, att människan lugnt i sitt dagliga liv följer Jesu bud, glömmer och undanskjuter sitt lägre jag, uppgiver själen och erövrar sin ande. Då tager Jesus Kristus - såsom evangeliet förkunnar sin bostad i henne. Hennes personliga jag är ej mera ett hinder. Självis inbillar hon sig ingenting. Hon tror sig ej - i sitt jag-medvetande - vara clairvoyant, någon vis, någon mogen hjälpare, någonting alls. Hon vet att hon är ingenting - och dock vet hon samtidigt, att inom henne finnes den, som kan och förmår, Kristus, frälsaren. Och Kristus talar i henne med Jesu ord: "håll mina bud. Om du älskar mig, om du vill att jag skall komma till dig, så håll mina bud". Det finnes inga andra möjligheter. Jag kan ej komma till Mästaren, om jag ej följer den väg han visat. Och låtom oss komma ihåg, att förrän Kristus talade genom Jesus, så talade han genom profeterna. Ty den, som uppriktigt, verkligt strävar och bjuder till att följa någon annan Mästare, Buddha, Zarathustra, Laotse, Krischna eller vilken annan som helst, som vandrar vägen, kommer säkert i beröring med den kosmiske Kristus. Och om människan genomgår den mystiska pånyttfödelsens erfarenhet, kommer hon till Jesus Kristus, fastän hon

ej ens skulle känna till det namnet. Namnet har ingen betydelse. Jag är dock benägen att tro, att det förr eller senare klarnar för henne, till vem hon har kommit och vad som vederfarits henne.

Då jag nu tänker på den världsåskådning, i vilken jag under årens lopp har mognat, och som vi vant oss att kalla Rosen-Kors-teosofi, kan jag i korthet upprepa: genom teosofin kom jag till den kosmiske Kristus, den kosmiske Kristus förde mig till Jesus, genom att följa Jesus kom jag till Jesus Kristus. Och allt skedde i teosofins tecken.

Då vi här i Finland som trogna medlemmar i Teosofiska Samfundet ville grundlägga en egen avdelning, där vi med fri myndighet skulle få arbeta för det vi förstått vara sanning och som vi sedermera kallat Rosen-Kors-teosofi - så ansåg Teosofiska Samfundet i Finland det klokare, att vi ej skulle få bilda en självständig avdelning i Samfundet. Det Internationella Teosofiska Samfundet ansåg även, att vi lutade åt någonslags sekterism, att vi önskade begränsa oss inom kirstendomen och ej mera förbli kosmopolitiska. I denna punkt är vi, som representera Rosen-Korset, av olika mening - men det är tyvärr omöjligt att taga ur människor deras fördomar. Såsom jag själv ser saken, förstår jag ej alls hur Rosen-Korsets ståndpunkt skulle vara sekterisk. Rosen-Korsets ståndpunkt är sanning, och den teosofiska rörelsens valspråk lyder: sanningen är den högsta religionen.

Jag har alltid sökt sanningen och alltid varit redo att offra mig själv för densamma. Jag har varit övertygad om, att människan finner sanningen, om hela hennes hängivenhet egnas dess ernående. Sanningen ledde mig längs dessa stigar, och jag känner mitt hjärta klappa så varmt för alla sökare - de må tillhöra vilken religion som helst. Ty jag vet, att människan, om hon är uppriktig i sin egen religiösa strävan, säkert kommer till sanningens källa - och inom mig bär denna sanningens källa namnet Jesus Kristus.

.....

V

JOBS ÖDE

Alla känner Jobs bok - denna många tusen år gamla högtflygande dikt - tillhörande judarnas heliga böcker. Alla känner berättelsen om den fromma mannen, som betungades med alltför svåra lidanden, så att han, som var gudfruktig och ödmjuk inför sin Herre, slutligen ej uthärdade längre, utan ropade ut sin smärta, klagade och nästan förebrådde Gud, som straffade honom så hårt. Vår sympati är på Jobs sida, ty det säges tydligt om honom, att han var hederlig och en ärans man. Då vi läser om, hur hans tre vänner, vilka kom för att trösta honom, tadla Job för hans klagan, förebrår honom för ogudaktighet då han ropar att han inte orkar lida längre, tycker vi, att vännerna är hjärtlösa, t.o.m. skenheliga. Vi känner ingen sympati för dem. Vår medkänsla är hos Job. Men det finns en fjärde vän. Denne tröstar Job på ett annat sätt, så att Job försjunkar i tankfullhet - han svarar ingenting. Därefter uppenbarar sig Herren för Job och förmanar honom. Då lugnar han sig slutligen, betygar sin ånger och sitt ödmjuka sinne samt prisar åter Herren. Berättelsen slutar kanske en smula banalt i läsarens tycke: Job får det åter utmärkt bra. Han blir fri alla lidanden och bekymmer och lever länge, till riktigt gammal.

Jobs bok är som sagt ett diktverk, ty alla tal, vilka bildar dess huvudinnehåll, är härliga att läsa. Jobs klagovisor är obeskrivligt poetiska och de andras tal är fulla av vackra liknelser, varför hela boken kan läsas med stor estetisk njutning.

Men varpå beror det måne, att Jobs bok kan räknas till de heliga böckerna, att den blivit intagen i Gamla Testamentet och att både judar och kristna värderar den lika högt ej endast för dess vackra språk och form? I mitt tycke kan Jobs bok anses som en särskilt helig och därför mystisk, esoterisk skrift, på den grund, att detta verk börjar med en högst märkvärdig prolog eller ett företal, som framställer för oss det ondans problem i ny form. I början förekommer på tvenne ställen en tilldragelse, som sker

liksom liknande tilldragelser i Goethes Faust - bland gudarna i den osynliga världen. Man berättar att gudarna höll rådslag och bland dessa gudar förekom även den, som kallas Satan. Under gudarnas samtal med Herren, sin ledare, om förhållandena på jorden, påpekade Herren i egenskap av ordförande: säkert har ni alla observerat hur from och pålitlig Job är? Alla erkände sig ha gjort det, och även Satan medgav att Job var en from och märkvärdig man. Men han tillade samtidigt: just därför skulle jag ha lust att fresta honom. Kunde jag ej få göra honom någonting, som komme hans ståndaktighet och hans tro att vackla? Hårtill svarade Herren: "hans tro vacklar nog ej, men jag ger dig tillåtelse att försöka." Och då beger Satan sig till jorden för att anfakta Job.

Denna berättelse öppnar verkligen nya synvidder, då vi tänker på det ondas problem. Om vi förstår den alldeles ordagrant, kommer vi till den slutsatsen, att människorna på jorden kan betungas med lidanden, som de ej har förtjänat, med plågor, vilka ej ens skenbart är berättigade straff, följer för deras onda gärningar. En dylik uppfattning om det onda och lidandet verkar ytterst fränstötande på oss. I Nya Testamentet säges det uttryckligen, att Gud ej frestar någon. Det är sant att Gud ej själv frestar Job, men han låter Satan göra det, och vi anser, att om man med Guds tillåtelse får fresta, då är Gud moraliskt med om det och ansvarig därför. Sålunda förklarad, finner vi den synpunkt Jobs bok intager, omoralisk, då vi vant oss att anse att ändamålet ej helgar medlen. Om Gud frestar eller låter någon utan orsak fresta oss människor, då är Gud en jesuit. - Under sådana förhållanden skadar det ej att närmare skärskåda denna berättelse och begrunda vilken inre mening den kan ha.

Man har förklarat att Job föreställer mänskligheten, och att historien om Job i själva verket är en framställning av mänsklighetens öde. Vilka är väl då de i prologen uppträdande Guds Söner? Otvivelaktigt de s.k. 7 heliga planet-andarna, som tillsammans med solen representera den högsta makten i vårt solsystem. De sköter, styr och leder dess liv och dess öden. Dessa höga planet-andar bor i solen och kan förstås rådslå där, eftersom de är levande varelser, höga gudar. En bland dem bär namnet Satan och det är vart jordklots planet-ande, dess förra högsta härskare i den osynliga världen. Varför har denna ledare kallats Satan ?

Därför - att hans planet är lidandets skola. På denna planet finns mera smärta och olycka än annorstädes. Satan åtog sig en tung uppgift, då han påbörjade uppfostrandeta av de levande varelser på denna planet genom att låta dem gå i lidandets skola. För en gudomlig varelse är det ej någon behaglig mission att hölja sitt ansikte med sorgflor och bereda ångest och smärta åt dem, som han måste leda. Om Satan är stolt, så tackar ej hans fosterbarn honom därför. Han skördar endast förbannelser och aldrig ära.

Men om Job föreställer mänskligheten, så föreställer han säkert en renad mänsklighet. Vi måste i en avlägsen framtid medgiva, att vi fortfarande ej hunnit det stadium, som skulle passa in i Jobs bok - ty var befinner sig den mänsklighet, vars alla medlemmar är fromma, ödmjuka och rena inför Guds anlete? Vi är fortfarande ganska ofullkomliga människovarelser och ingalunda lika Job, om vilken det berättas endast gott.

Men vi är ej tvungna att använda en nyckel, som förklarar bokens innehåll som hela mänsklighetens ståndpunkt och som åsyftar densamma i dess helhet, utan vi kan med fullt skäl öppna boken med den nyckel, som avser den enskilda människan, hennes utveckling, liv och öde. Då representerar Job ett visst slag av människor, ej alla. Job är en så pass tydlig karakteriserad personlighet, att vi igenkänner i honom en levande människa av en bestämd typ. Och till vår egen förvåning måste vi säga, att fastän denna bok tillhör judarnas allra äldsta böcker, avbildar den en människotyp, som förekommer nu för tiden. Människor, sådana som Job, är nutidens bästa individer.

I vilket avseende kan vi då anse att Jobb är modern?

Han är en hedersman i alla avseenden. Han är en människa, som på varje punkt har fyllt sin plikt. Han är en människa, som levt med i världen, varit verksam i världen på världsligt vis en riktig nutida affärsman, som haft framgång i alla sina förhållanden. Han är tydligen en stor affärsman, ity han äger enorma rikedomar. I berättelsen omtalas hur mycket boskap han äger och vilka inkomstkällor han har, och man tillägger ännu, att hans rikedom är vittbekant. Det säges även, att han lever i ett lyckligt äktenskap. Hans hustru karakteriseras ej närmare, men senare i berättelsen tycker vi, att hon uppträder något kallt och snävt emot Job. Dock var hans familjeförhållanden lyckliga

Job hade goda barn., döttrar och söner, vilka bodde i sin faders hus, höll gästabud och undfägnade besökande. Såsom varande en from och gudfruktig man underlät Job inte att gå in i sitt rum och bedja Gud för sina barn, i den händelse dessa skulle glömma Gud vid sina gästabud.

Om Job berättas vidare, att det gick honom så väl i världen, att han uppnådde stor ära. Hans grannar högaktade honom och var han än rörde sig, bemöttes han städse som en konung. Han förtäljer om sig själv: Då jag begav mig till staden, uppstod det en riktig villervalla. Jag gick till torget och satte mig där - och medan de unga och barnen av blyghet gömde sig i portgångarna, samlades de gamla omkring mig för att höra mig tala. - Ett så vist tal flödade ur hans mun. Och det bästa var, att hans goda anseende var berättigat och välförtjänt, ty han hade aldrig gjort orätt åt någon, aldrig bedragit någon, då han samlat sina rikedomar hade han aldrig ljugit, förfalskat eller rövat. Han hade alltid haft rena händer.

Således var han i allt en nutida människa - ty fastän några menar, att alla rika är skurkar och alla "borgare" hjärtlösa rövare, så vet vi att så ej är fallet. Just bland de rika och bland dem, som haft framgång i världen, finns ofta de allra mest aktningvärda människorna. Det är ej endast lögn och bedrägeri, som lyckas i världen. För hederlighet går det också bra. Till vår glädje ser vi därför, att för den verkligt redbara människan kan det gå väl i världen. Det finner vi nutida människor vara rättvist, och därför väcker Jobs lott sympati. Vi högaktar honom för hans hederlighet, och fröjdar oss åt hans framgång.

Men då uppstår en annan fråga. Varför frestades då Job - t.o.m. två gånger? Den första frestelsen bestod han, för den andra hade han ej mera uthållighet. Så kan det väl ej vara i livet.

Kanske själva berättelsen har ett vilseledande framställningssätt i prologen, där det talas om den himmelska sammankomsten? Må så vara - vi bör dock nu använda en annan nyckel, då vi uttyder Job som individ.

Nu är det ej fråga om planet-andar eller höga gudar - utan om vad? Om mänskliga varelser - om det Hemliga Brödraskapets Mästare. Låtom oss tänka att Mästarena skulle beskåda den värld, som ligger runt omkring oss och då skulle få syn på en människa lik Job, en människa utan svek, en verklig israelit, som Jesus säger

i evangeliet - låtom oss tänka, att de skulle få se en sådan människosjäl stråla någonstades. Vi vet, att vi i andevärlden framstår som något slags färgvarelser genom vår astrala aura, och att våra jag i de högre världarna lyser som tindrande stjärnor eller flämtande lågor. Hos en valig människa är denna låga liten och dunkel, men ju mera utvecklad en människa är, dess klarare lyser hennes låga. Den kan höja sig till stor klarhet och strålgans. Då nu Mästarena, de visa äldre bröderna, sitter i sitt observatorium och blickar ut över världen, så granskar de de mänskliga lågorna för att upptäcka själar, som lyser klarare. Då de sedan observerar att där är ju Job, en människosjäl, som lik en strålande stod höjer sig över sin omgivning, vad är väl då dessa äldre bröders och adepters uppgift? Vad är deras plikt? - De skall övervaka mänsklighetens utveckling, och många av dem lever för att hjälpa de enskilda, då dessa är färdiga att beträda den andliga utvecklingens väg. Deras mission är att under sin uppsikt hålla den individ, som visar tendens för andlighet, och framträda för honom. I teosofiska böcker kan vi läsa, att då lärjungen är mogen, kommer Mästaren till honom - eller rättare sagt då människan är mogen att bli lärjunge, då uppenbarar Mästaren sig för henne och tager henne till sin lärjunge.

Då Brödraskapets Mästare såg Job, ett människojag strålande på ett själfullt sätt, beslöt de vid sin sammankomst; den där Job har hunnit till den punkt i sin utveckling, att någon av oss måste gå till honom. Och den Mästare, som redan från avlägsna tider tillbaka haft ett helt litet hemligt samband med Job, säger: jag skall väl gå till honom. Det är väl min sak att framträda för honom. - Men de äldre bröderna överlägger och begrundar vid mötet: vi får ej glömma, att förrän vi äger rättighet att taga en människa till lärjunge, och således fordra och vänta av henne en strävan, som kräver nästan omätliga krafter, måste vi pröva henne, om hon verkligen är mogen. De vise är ej berättigade att utan vidare uppenbara sig för någon människa och säga: bliv vår lärjunge. Först måste Mästaren hålla henne under uppsikt och i hemlighet ställa henne på prov, för att få se, om hon själf vill gå den smala vägen. Detta prövande är då ett nådebevis, ett tecken på kärlek och vänskap. Mästaren har då funnit människosjälens lämpad och färdig för prövning.

Vad betyder det att bli ställd på prov?

Det betyder ej annat än att människans själ skärskådas och väges, så att den andliga viljan och motivet för tillvaron kommer i dagen. Man liksom sticker själen, så att det skall visa sig, om den är hel och ren, om den är en kristall, i vilken Guds andes ljus kan återspegla sig, eller om den har punkter, som måste förbättras. Nog kan även en Job-människa ha någon sjuk punkt i själen, utan att själv veta därom. Den är som en liten osynlig böld. Då man sticker i den, spricker den, och denna sprickning för till förbättring. Man har ägnat en särskild omsorg åt denna Job-människa, man har önskat hans tillfrisknande, så att han kunde bli lärjunge och Mästaren får uppenbara sig för honom. Vi förstår, att det här försiggår bakom ridån. Jobs bok lyfter en smula på denna ridå. Här är ej fråga om ett oförtjänat straff, utan om en maskerad välsignelse, som befriar Job-själen från dess sista egenrättfärdighet och högmod.

Ur denna synpunkt förstår vi Jobs öde. De äldre bröderna ger åt någon sakkunnig rättighet att utföra "sticket", och sålunda ställes Job på prov.

Den första prövningen som möter Job, är av en art, som lätt träffar en människa i samma ställning som Job. Job var ju i allo en hedersman, ej för högmodig utan tvärtom ödmjuk inför livet, oaktat han haft framgång i världen. Plötsligt kommer ödet och fråntar honom all lycka. Döden rycker barnen från Job - hans hus och hans ägodelar förhärjas av eld, vilda djur överfaller hans boskap. Slutligen återstår honom ingenting. Han äger ej mera rikedom, ej barn, ej hem. Vad säger han då? - Låtom oss hoppas, att många då skulle säga som Job: Herren gav och Herren tog, välsignat vare Herrens namn.

Job segrade över frestelsen. Han stod ut. Hans svaga punkt låg ej häri. Men de gudomliga varelserna höll ett nytt rådslag, och Satan yttrade: låt mig ännu pröva honom. - Herren gav sin tillåtelse. Satan anhöll att få infektera Job till ben och märmg och hud. Herren samtyckte: gör det, men rör ej vid hans ande.

Vi kan se framför oss Job, en nutida hedersman, som, efter att ha förlorat allt och utstått allt, ännu råkar ut för en ny prövning. Åter ger man honom ett sting: är din själ alltigenom modig och tålig? Job, som fått glädja sig åt hälsa under hela sitt liv, blir

nu offer för en ohygglig spetälska, som uttorkar hans kött och hud, så att benen sticker fram. Hans kropp är full av bölder. Bölderna klla oavbrutet - han har ej ro varken natt eller dag. Job kan ej sova. Han sätter sig I aska - han tager små stenbitar, med vilka han skrapar sin hud. Han befinner sig i ett fullkomligt helvete.

Nu står Job ej ut längre. Denna prövning är för hård, ty han tänker: jag har aldrig gjort illa, aldrig handlat orätt. Varför ansätter Gud mig så här - och för vad straffar han mig? Varför har jag fått detta öde? Har jag ej alltid hjälpt och tröstat andra och varit god vid alla tillfällen? Varför har jag blivit utsatt för denna skam, denna vånada, detta elände? Bättre hade varit, om jag, olycklige, aldrig blivit född till denna värld.' I långa utgjutelser beskriver Job sin nöd under klagan och rop, och vår sympati är på Jobs sida.

Då kommer de gamla vännerna. De har hört om Jobs stora olycka, om hans oersättliga förluster och hans grymma sjukdom och kommer nu för att trösta honom. De är män och Job är man, och vi förutsätter ej, att de skulle närma sig den spetälska Job för att smeka honom - men vi förutsätter att de skulle säga några tröstande ord. I stället började de förebrå Job. Hur klagar du så där! Förstår du ej, att Gud aldrig straffar utan orsak.! Så här behandlar Gud en människa endast, om hon i något avseende varit ogudaktig.

Deras tal är långa, och innehållet i dem kunde man begrunda och närmare skärskåda - men vi vill ej försjunka i detaljer, utan endast fästa vår uppmärksamhet vid det faktum, att alla tre vännerna med en mun förebrår Job för ogudaktighet. " Du tror inte på Gud, ty Gud straffar ej, om människan ej först brutit emot Honom. Gud ser till att varje människa vederfares rättvisa. Människan skördar det hon sått".

Som teosofers skulle vi nu för tiden säga, att vännerna inskräpte karmas lag hos Job: din hårda lott, Job kan ej vara annat än karma.

Men Jobs vänner åberopa ej återfödelsen, vilket vi som teosofers skulle göra. Skulle de gjort det, hade Job måhända lugnat sig. Nu ser de förhållandena ur ett livs synvinkel, betonande rättvisenligt, att om vi tror på Gud, kan vi inte tro på en skeende orättvisa. Det här är praktiskt taget detsamma som tro på karma.

Men karma blir mera fattbar, om man ser den i återfödelsens ljus, ty då kan lidandets grundorsak sökas i tidigare livs för- syndelser. Jobs vänner talar ej härom - de känner antagligen ej till återfödelse - och Job skjuter all tröst ifrån sig.

Han tål inga moralpredikningar, ty han känner inom sig, att han aldrig brutit mot livets lag, och han uttalar oförskräckt sanningen för sina vänner. "Vad kan jag göra åt saken, att jag aldrig gjort något orätt, utan alltid handlat rätt. Det är tvärtom Gud, som ej är så god, så rättsinnig, så ärlig som jag har föreställt mig!" - Vännerna förfäras och blir blott strängare i sitt tal.

Men slutligen uppträder en fjärde vän. Han blir ond på de tre tidigare och förebrår dem: "Nog har ni redan ordat tillräckligt om att Gud hämnas, ifall människan förbrutit sig. Varför upprepar ni det hela tiden - ser ni ej att Job är vansinnig av smärta?" Och denna fjärde talar till Job: "Kom nu verkligen ihåg, Job, vad du har lärt dig. I ditt hjärta känner du, att Gud ej är sådan. Vad bekommer det Gud, om vi människor som är små och obetydliga, vill synda. Gud är ej sådan. Om Gud verkligen själv sänder oss ett lidande, så är lidandet en maskerad välsignelse. Gud avser något gott därmed. Kan du ej komma ihåg och tänka detta? Då du är så här anfäktad, så föreställ dig, att någonting oanat gott spirar ur din vända. Ödmjuka dig äntligen.' Ser du ej, att du genom ditt onödiga högmod reser dig mot Gud? Förstår du ej att Gud väntar av dig att du skulle tillväxa i visdom?"

Så talar Elihu. Job svarar ingenting, oaktat Elihu uppmanar: "Lyssna nu noga Job, och säg emot om du ej förstår." - Job tiger försjunken i tankar. Han inser att han i sin vända glömt den av Elihu anförda synpunkten. Det hade ej fallit honom in, att alltsammans skickats till honom för att styrka och pröva hans krafter. Och Job tänkte tyst för sig själv, då han åhört den fjärde vännens ord: "Jag ville ej ödmjuka mig - jag blott höjde mitt huvud och ropade till livet om min egen självgodhet."

Historien avslutas med att Herren uppenbara sig för Job. Det betyder - så som vi kan förstå - att Mästaren kommer till honom, Mästaren, som segrat över döden, som är livets Herre. Han uppenbarar sig i sin majestätiska storhet och glans, och även han yttrar till först åt Job: "Du har hyst onödiga tvivel. I fåvitsko har du knotat och klagat. Betyder ej redan ditt namn, att du är en man, som ej beklagar sig? Hur kunde du glömma dig så här? Finns

inte tillvarons rättvisa och godhet till överallt? Hur anade du ej, då jag kom till dig genom dessa plågor - om vilka du i ditt innersta visste, att de till det yttre var oförtjänade - huru anade du ej då, att de kommer till dig som en prövning, på det att du skulle se dig själv i all din nakenhet? Varför litade du ej på din inre hjälpare, som finnes inom dig liksom inom alla andra, och vilkens företrädare jag är? Nu kom jag omaskerad till dig. Kan du nu se hur saken förhåller sig?

Job är ej instånd att svara någonting, men hans själ fylls av en överjordisk frid, och i sin gränslösa ödmjukhet ångrar han bittert att han ej genast utstod det andra provet. Efter hans djupa ånger lägger Mästaren sin välsignade hand på hans huvud. Sjukdomen försvinner, och Job blir åter frisk. Han går ut i världen, förhållandena omkring honom blir som förut, han har medgång på nytt. Han återfår allt det förlorade.

Han får nya barn, han erövrar tillbaka sin rikedom.

Men nu vet Job hela tiden, att det här tillhör det yttre: "I mitt inre är jag en människa, som förändrats. Nu vet jag, att jag här-efter ej önskar någonting annat än att alltid och troget gå i min Herres spår, städse ihågkommande, att Mästaren lade sin välsignande hand på mitt huvud och gjorde mig till sin lärjunge. Nu kan jag ej mera - bland all jordisk rikedom och allt jordiskt gott tänka på någonting annat, än att man förbarmade sig också över mig, att man valde även mig till lärjunge, ledde även min väg mot det eviga livet.

På detta sätt uppfattade jag Jobs bok.

.....

